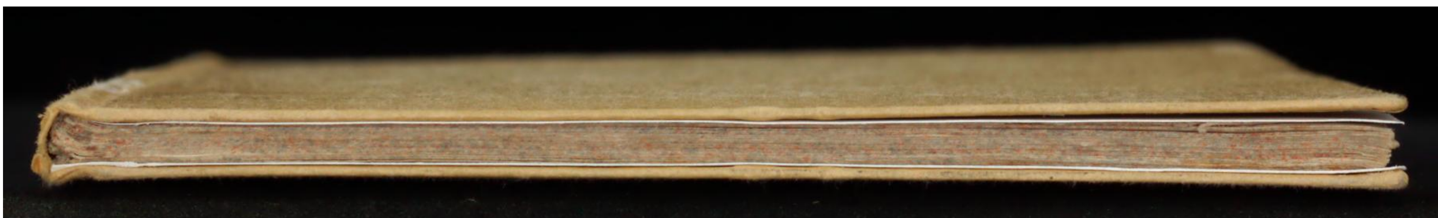
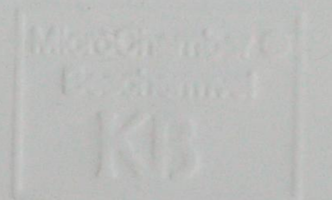

448
J
98

KB

I. I. SCHIPPERS

Verovering van RHODES,

MET

D'ONNOZELE BLOED-SCHANDE.

Vertoond op d' Amſterdamſche Schouw-Burgh. 1640.

t'AMSTERDAM

Gedruckt, by *Paulus Matthijſz.* woonende inde ſtoof-ſteegh.

Voor *Jan Iacobſz Schipper*, op de Prince Gracht, 1640.

Aen

TOBIAS VAN DOMSELER.
VVILLEM DIRCKSZ. HOOFD.
D. PIETER CODDE.
CLAES MOYAERT.
VVILLEM VAN BUYL.

Hoofden des Amsterdamsche Schou-Burghs.

KONST-LIEVENDE,

Verlang met eenige yver bevangen zijnde, om yets op Rijm-maet te ſtellen, dat op ons Amſterdams Tooneel kon af-gebeeld worden, nam ick endelijk deze ſtoffe, hoewel onbequaem, ten aenzien dat ick daer meê 't wit van d' ouden, en onder de nieuwe den uytnemende Jooſt vanden Vondel, en weynig andre overtreffers, de tijd, en plaets aengaende, niet kon betreffen; doch geſtierd zijnde van een inval, dat men, op 't naeuwſt te mikken, geen meer tijt behoorde te nemen, dan zoo veel als 't Spel tot haer vertoning vereyſchte, en op een plaetſe, zonder van kelders in kamers, huyzen, hoven, bergen, boſſchen, binnen, en buyten ſteden te lopen, heb ik 't zoo naeuw niet willen nemen: maer alleen bewercken dat het groot gewoel, alzo ons Tooneel

zulx vereyſcht, zouw maken; en zo 't niet al te klaer is om d' Hiſtory van Periandre, Fidamant, en Floriniſſe wel te vatten; mits daer toe te veel omſtandigheden van node zijn, wyze ik de gene, die daer van 't volle verſtant begeert te hebben, naer d'Onnozele Bloed-ſchande; korteling door my vertaeld; en Wat de Rijm aengaet, de vrinden hebben aen te mercken dat het van de vruchten mijn'er leerlingſchap is, en dat 'er noch wel ruym zo kromme, harde, en onnozelen zijn van ouder, die ervaren Meeſters menen te wezen, maer konnen juyſt, zoo ick 't zeggen magh, naeuw, zonder ſpuwen, huylen, en lacchen, gelezen worden. d' Opzicht van welcke my verſtout heeft dit volgende op te dragen aen uw E. doch op voorwaerde datſe tot de beſcherming daer van geen zwaerder Harrenaſch aentrekken, als daerze d' oorzaek, die my bewogen heeft dit alzo te ſtellen, konnen beweeren. maer of u eenige, die dit noch onlijdelijk viel, wat hard parſten, ſteld u daer tegens in geen gevaer, maer geeft het in hun handen, om, als onnozel, met onnozele ſchande vernielt te worden. 'k Vernoegme dat ick dit, voor 't eerſt ter wereld heb gebrocht, en noch inde wille blijf van te vertoonen, zoo 't mijn vermogen kan bereycken, dat uw aengenamer zal gevallen te ontfangen uyt de handen van

UW. E. Toe-genegene

I. I. Schipper, in Amſterdam den 25 Auguſtus.

't INHOUD.

Oliman met zijn Heeren ſprekende van zijn Krijgs-overſte dien hy met een Armade naer Rhodes had gezonden, wierd door een bode, die de vluchtelingen daer van had zien aenkomen, verwittigt dat de plaetze voor hem verkeken was, daer op de Overſten met eenige over-gebleven Soldaten, al twiſtende, aenkomende, door hem wierden gevangen gezet, en trekt zelf in alle neerſtigheyd naer Rhodes. *Zijnde het eerſte deel.*

Fidamant Italiaens, en Periandre Frans Edelman in Scythen zijnde, trekken ten oorlogh, latende door d'order des Konings Floriniſſe, de vryſter van Fidamant, in de bewaring van een zijner Tolcken, die, op haer in minne-luſt ontſteken zijnde, haer wil verkrachten, dan zy ontvlucht het, en koomt tot Rhodes, waerſe daer na van Periandre, en Fidamant gevondē wierd. *Zijnde het tweede deel.*

De Rhodianen, verheugd datze hun land van de Turcken doen ruymen hadden, bereyden hen daer over te Zege-vieren, als een Gezand van Gethuljen, om die te vergrooten daer eenige van de wreedſte dieren brengt, die in voegen ſtaende om tegens malkander opgehitſt te worden, breekt een ſtelling al belaên met menſchen, waer op deze dieren toen aenvielen. Periandre dat door eenige verſchrikten verſtaende, treed dapper toe, en verloſt van verſlindinge, neffens vele andre, zijn vryſter Clarimene, waer over hy met een koſtelijk rappier begiftight wierd van den Groot Mr., die, de vreughde gebiedende te herſtellen, aengezeyd wierd, dat Soliman met een machtige Armade gevallen was in Rhodes. Daer op bereydenſe hen dat te beſchermen, maer verliezen 't. *Zijnde het derde deel.*

Soliman, Rhodes gewonnen hebbende, doet haer Borgers vry uyttreken. Periandre, gevangen zijnde, breekt los, en koomt in der nacht by Adraſtes, op dat die, toen vrind zijnde van Soliman, zijn vry-geley, verzoekt, 't geen hy doet; en trekt doen, ſterk geperſt van een gezicht dat hem 's nachts verſchenen was, ſtrax uyt Rhodes. Fidamant zijn lief, en zuſter uyt het gevaar gered hebbende, koomt weêr in de ſtad, om te vernemen waer Periandre gebleven was, doch hem niet konnende vinden, voegd zich weêr by haer, en gaet 'er meê naer Venetie, om dan zijn zoecking te hernemen. *Zijnde het vierde Deel.*

Meſſenia, moeder van Periandre, droomt dat 'er, Zoon na zijn lang uyt blyven, met een Jongkvrouw, die hy getrouwt had, t' huys koomt, en daetlijk ſterft. Periandre koomt t' huys mede brengende zijn' en haer dochter, dieze onnozelijck by hem gehad hadde, en t' opvoeden had gezonden te Loreynen, na datze hem in Italien had geſtierd, om in haer gemoet de gedachten dezer zonde niet te voeden, hem naer de droom zijner moeder geſchiet zijnde, en begraven wezende, koomt Fidamant die hem noch zoekt, en verſtaet van Lyliane die hy klagende by 't Graf vond, dat hy begraven lagh met de gene daer van hy de vader, broeder, en man was, 't geen zy hem t' eenemael verhaeld waer op hy zijn zoeken geeyndigt ziende, weêr naer Italien trekt, om zijn Suſter, en Floriniſſe te vertrooſten. *Zijnde het vijfde Deel.*

Spelende personen.

SOLIMAN, Turckse Keyzer.
ALCIPPES, een van zijn Princen.
TURCKSE BODE.
GRADIMART }
POLANES } Krijgs Overste.
FIDAMANT, Italiaens Edelman.
FLORINISSE, zijn vrijster.
CLARIS, haer Slavinne.
TAELMAN des Konings van Schythen.
KNECHT.
PRIANDRE, François Edelman.
SLAVINNE.
GROOT Mr van RHODES.
ADRASTES, zijn Krijgs-overste.
GEZANT van Gethulien.
REY van de Rhodiaense Maeghden.
RHODIAENS RIDDER.
CLARIMENE, zuster van Fidamant.
1 }
2 } RODIAENSCH RIDDER.
3 }
RHODIAENSCHE BODE.
REY van d'uyt treckende Rhodianen.
SCHILT VVACHT.
CAMERLINK.
MESSENIA, Moeder van Periandre.
LYLIANE. Zijn eerste vryster.
CELINDE, Dochter, zuster, en vrouw van Periandre.

Verovering van RHODES.

Met

d' Onnozele Bloed-schande.

HET EERSTE DEEL.

SOLIMAN. ALCIPPES. BODE. GRADEMART, *en* POLANES *Yeder met zwygende Soldaten.*

Hoe kan het slinx geval de grootste Princen dreygen,
En brengen tot verderf? de werelt schijnt 'er eygen,
En wat 'er bodem torst schijnt in 'er maght gestelt.
Zy doet, ondanx de Vorst, dik buygen, met gewelt,
De lendnen van 't gebiet; dat bleek toen zy dien dwarssen,
En schrikkelijke slagh sloeg op het rijk van Parssen,
Daer onze heerse kling naer dat gebieden stak,
Dat Kroon 'er glans verloor, en Scepter kreeg een krak.
Wy deden hunnen maght, en hooghmoed neder zincken
En onz', in 't tegendeel, tot aen den Hemel blincken.
Hoe zeer de Sophy brulde, en tierde op zijnen maght,
En tegens ons 't gestoet zijns Heirs te velde braght,
Om ons van Tauris wal, door dappere geruchten
Van zijn gemoede komst, te doen heel toomloos vluchten,
Tot berging onz'er lijf, zoo wierd hy eerst gewaer
Dat deze stadt alleen door ons liep geen gevaar,
Maer dat zijn leven zelf haest raekte in ons vermogen.
Hoe schricklijck scheemerd' hem zijn nederlaeg voor oogen,

Toen

Toen hem (als deze schaê, na lang naer die gehaekt,
Was wederom, door list, in zijnen maght geraekt)
Zijn moedigh paert dat zich, in't rennen, dapper roerde,
Van't droeve doods gevaer, uyt d' ooster vesten voerde:
Terwijl ons oorlogs volk, den eenen door de poort,
Die uyt ziet naer het west, met groote kracht geboord
Tot eenen open wegh, geweldig binnen sprongen,
Daer d'andre door de bresch, met kracht van zabels drongen
In steê, tot spijt van hen, die, met gewapende hand,
Verdadigde den wal van hunnen Vaderland.
Toen zagmen zo 't geweer, omvangen door de vingren,
Van onzen yzren vuyst, voor 's vyands oogen slingren,
Dat wee in Tauris klonk, zoo uyt verdriet gewrocht
Dat 't hertelijk getraen, door 't oogh, haer uytgang zocht
Mits dat hun straet, en wal, met dooden langs beworpen,
In haer gants droge borst al gretelijck verslorpen
Het eygen burgers bloed, en ganschlijck bracht in wer
Dees voorgemelde stad, die al van over her
De zetel, en de throon van al de Sophijs strekte;
En op welx schaers gedacht hun dubble hooghmoed rekte
Tot zulcken over daed, dat zy, door wil of niet
Te buygen meenden 't juk van 't wereltse gebied:
Maer zijn nu wel bewust dat hen de noodlodts vlagen
Hoe wijd hun rijck zich strek, wel machtigh zijn te plagen
Jae door haer doen de steun van hunnen voorgen staet,
Geschakeld aen haer reex, noch daeghlijx onder gaet.
Doch zy'er wil of niet ick pas niet op'er wetten:
Maer meen, met loutre kracht, noch heerelijck te zetten
Op mijn ontzienlijk hoofd, door kracht van oorlogs recht,
Een kroon waer aen't gebied van Rhodes is gehecht.
Zo zullen dan die geen die over zo veel Juygen,
Door hunnen dapperheyd, voor d'onzen moeten buygen,
En zwichten voor ons stael, tot dat hun heerschapy,
Door dwang, zich bind aen d'ons. O brave Alcip, zeg my,
Wat heeft toch uw gehoor, nu uyt' gerucht gezogen
Hoe t'al voor Rhodes ga. Alc. Ick stond, en sloeg mijn oogen
Vast op den witten burg, die, over lang gesticht
Van Phales liefste kind, haer rechten overzicht

Naer

Naer 't puyn van Troyen ſtrekte, als tot my quaem gelopen
Op een wit oorlogs paerd, geheel van zweet bedropen,
Een van mijn ſpeelgenoots, die my met blyen zin,
Als uyt een heus gemoed, verhaelde wat'er in
Het Rhodiaenſch beleg ten deel was voorgevallen:
Hoe onzen grademart, Gazelles ſtercke wallen
Wel krachtigh hiel bezet, in vaſte mening dat,
Die van hem overheerſt, hy voortz hun opper-ſtadt
Zo met zijn leger zouw beladdren en beſpringen,
Dat hy dien taeyen hoop, ondanx hun wil, zouw dwingen
Te buygen onder 't juck van uwe Mogendheyd.

Bo. Wat is 't dat ick daar hoor? ach! wat Aleip toch zeyd.
Neen, Opper-vorſt en Heer, heel anders is 't gelegen.

So. Wat is 't dat ghy toch zegt? Bo. Het noodlot is ons tegen.

So. Hoe! waer in? zegge ons op. Bo. Maer Rhodes (zooghe my
Te recht geloven wil) ontkend uw heerſchappy.
Uw braefſte oorlogs volk ligt voor Gazell verſlagen.

Al. Wat hoor ick? goede goôn!

Sol. Zouw ook door deze plagen,
Door 's hemels-ſchik geſtierd, van d' aerde zijn verruckt
Den trotſen Grademart? Bo. Zijn aanſlagh is miſlukt,
En t' eenemael vernield. Sol. Van waer koomt u 't geweten,
Dat ghy 't zo ruſtig zegt? Bo. Uyt droeve en naare kreten,
Verheven inde lucht, juyſt in dien oogenblik,
Als 't overſchot aenlande. Sol. Ach! 't hert my trild van ſchrik,
Doch graeghte ſchept naer 't end.

Bo. d' Onweerbre vrouwen gingen,
Beladen om den hals met teêre Zuygelingen,
Haer droeve mans te moet, die zuchte en kermd, dees treurd',
Terwyl met zucht op zucht het hoofd ten Hemel beurd'
Een ander, die met leet, en hertſeer had bevonden,
Hoe dat het oorloghs lot den haren heeft verſlonden.
Hier noch een 't laeuwe vocht der ooghen treurig mengd',
In 't purpre bloed van hem, wiens rode weêrſchijn ſprengd',
In plaets van bloos, zich op 'er bleek beſtorven wanghen:
De kleeren, half verſcheurd, aen vuyle flenters hangen
Aen hun gequetſte leên: d' een valt het loopen bang,
Een ander, tredt op tredt, ſtaeg ſtrompeld' in zijn gang.

De derde kan zijn hert niet laven voor de zuchten.

GR. Polanes. Ach ! Polaen, door u was 't dat ick vluchten
Van 't Rodiaensch geweſt, dat nu hun heerſing ſcheyd.
Van Solimans gebied. PO. Juyſt toen uw ſlinx beleyd.
My daer toe heeft gebrocht. GR. 't Is, blode, vals gelogen
Dat ghy daer moedig ſprak. PO. Ghy hebt het zelf gezogen
Uyt rechte logentael: had ghy uw leger vaſt
Gehouden voor Gazell, wy hadden zorg noch laſt,
Om eenen wreden dood van onzen Heer t' ontfangen.

GR. De ſtraffe aen u behoord. PO. Maer uwen hals het hangen,
Aen eenen hogen eyk. GR. De bittre nyt u dringt,
Dat uwe ſtoute tong dees valſe woorden wringt
Uyt uw vervloekte borſt; doch ick zal geenſins ſchromen
Te ſpreken zoo 't behoord. Waerd ghy tot my gekomen
Toen ick u door mijn Spie tot mynen hulpe ontbood,
Al 't Rodiaenſche volck, verwonnen, Ia al dood
Op hunnen weyde en wal in bloed verzopen lagen,
En ick, en 't gantſche land voor zege-loon, zou dragen
Een zuyv're Lauwer krans: maer, ach! het nam zijn keer,
En dat door u alleen. POI. Ick raade u, ſpreken leer,
Op eenen beet'ren maet. GR. Zouw ick voor u dan zwygen?
Neen, liever ick mijn ſtael, zal door uw lend'nen rygen.

PO. En ick voor u niet wijck. SOI. Houd op, niet voorder trekt,
En 't glinſtren van uw ſtael, weêr met zijn ſcheê bedekt,
En voegd u tot gehoor, en my uw twiſt te zeggen.

GR. 't Geen ick vertonen zal u claerlijck uyt zal leggen
Waer onzen twiſt uyt ſpruyt. Toen ick, naer uw bevel,
De Zee was overſcheept, ick 't leger om gazell
Heb, naer de Rhodes kant, op oorlogs wijs geſlagen.
Terwijl Polaen aen d' ander lag quaem my uytdagen
Een uytgemaeckte ſpie, en wel doortrapte tolk,
Met dees vervloeckte reên. Die 't Rhodiaenſche volk,
Als Opperhoofd, beheerſt, u morgen eyſcht te komen
In 't effen pleyn dat gints, in 't weſt, met eyken bomen
Ten halven is omringd, op dat een dags-gevecht
De langh-geduurde twiſt van dezen oorlogh ſleght.
Zy dreygen u den dood met woeden, en met tieren:
Doch zooghe my geloofd, zoo zultghe zege-vieren.

Van

Van hun vermetelheydt. Hun leger zal men slaen
Op dees voornoemde plaetz, voor d' opgang van de Maen,
Die recht op middernacht nu moet te voorschijn komen:
Maer voeg u daer voor hen, en wild in 't minst niet schromen,
Voor ramp, of tegenspoed, om dan zo onverwacht
Te vallen op het lijff van hen die noch 't gedacht
Niet vesten dat uw komst zo vaerdig zal geschieden.
Ick weet zy u terstond den rugge zullen bieden;
Mitz dat geen angst', of zorg bewaken zal de plicht
Die hen is opgeleyd. De vrees is al gesticht
In hun verwarde borst, wen zy u aen zien trekken.
Ick zelf, in dat bestier, uw leyds-man zal verstrekken.
Nu heeft ons Oppervoogd, als wel beraên, den last
Van al zijn oorlogs volk geladen op Adrast,
Dan 't baerde Juyst een twist op hem van d' andre helden,
Die zich, om dat gebied, daer 't zamen tegen stelden.
En ellik roemde om 't seerst, om, door een kloek beleyd,
U, waer op Soliman zijn oorlogs zaken heyd,
Te dwingen naer zijn wil. Dus zy vast op hem morden,
Waer uyt dat hunnen val voorzeker zal geworden:
Mitz 't gantz onmooglijk is dat dit hen wel geluk,
Of eenigh voorspoed geef. d' Onorder hen verdruck,
Ten kim van hun verlies, gesteven van uw krachten.
En ick zal voor mijn loon van u niet meer verwachten,
Dan dat ick zy begaefd met eenen levens lust,
Die al mijn slaeffe zorg weêr in 'er weelde blust.
Dit toegereyd, is hy met dees beloft gescheyden,
Dat ick hem op dien tijd weêr zouw by my verbeyden,
Als Tytan 't hoofd zoo diep in Thetis baren dook,
Dat Vester, door zijn rust, haer oogen weêr ontlook.
Daer op zo ging ick 't al voortz stellen in zijn rechten,
Om met een moedigheyd den zegen te bevechten:
De weet doende aen Polaen, hoe ick my vaerdig vond
Te scheyden, en waerom. Den Tolck quaem op den stond
Dien hy had voorgesteld, en riep, wilt ghy verwinnen,
Zoo is het overtijd den voortztocht te beginnen.
Toen koos ick 't ruyme veld, en zonder dat Polaen
Gekreund was om dees zaek, of die ter hert liet gaen,

Hy bleef in zijn gelit, en ick naer hem niet wachten,
Geprangd zijnde hoe ick zouw mijn eer met d' uw betrachten.
Ick sloeg mijn leger dan op een bequame steê,
Om tegenstand te doen, daer ick, als 't nood was, meê
Met een gezwinde loop den vyand op kon wekken.
Twent deze spie met twee der mynen ging vertrekken,
Om, met een loos beleyd, te speuren wat 'er al
In 's vyands heir geviel. Wy wierden, als een wal,
Van allen kanten toen bevochten, en besprongen:
Aen d'eene zy van voor, en d' and'ren, gedrongen
Uyt 't voorgemeld geboomt, aen liepen met gekrijsch.
Ick stel mijn volk te weêr, maer wierd te spade wijs,
Dat my dees looze spie te schendigh had bedrogen.
Ick hiel hen dapper staen, naer alle mijn vermogen,
En wickend wat van my toen nodig was gedaen,
Zoo stierde ick met een paerd een bode naer Polaen,
Dat hy ons inder haest quam uyt den nood ontzetten,
Om dan gelijkerhand den vyand te verpletten;
Maer zoo hy daer niet quaem, gaff dit zo droeven krak,
Door al mijn leger heen, dat onzen order brak,
En raekten zoo te met, O ramp! geheel in dutten.
Ick deede al wat ick mocht, maer kon nochtans niet stutten
Hun averechtse gang, die op het laest hun vlucht,
En mijn veroorzaekt heeft: en zo dit naer gerucht
Wierd van Polaen gehoord, moest hy de zelve wegen
Meê kiezen door diens dwang. Hier mede op hem noch tegen
De gene dien hy had met doode vrees bezet.
Toen wierd hy, in zijn vlucht, zoo Jammerlijck belet,
Dat hy, met klein getal, zijn leven naeuw kon bergen.
Dit zagh ick met verdriet. De wanhoop quaem my tergen,
En perssen, daer ick was getreden in een schuyt,
Waer mede ick, inder haest, den haven roeyden uyt
Met deze, die met my 't gevaer zoo zijn ontkomen.
Zo is 't met ons vergaen. denck hoe mijn hert magh schromen,
Dat ick in deze staet koom voor uw Mayesteyd
Die 't anders had verwacht; 't is zijn schuld. 'k Ben bereyd,
Door d' uytspraek van dit volk, en mijn geweer, 't betuygen
Te rukken uyt zijn hals. Po. Waer koomt ghe dit uyt zuygen?

Wat

Wat perſt u datghe my zoo valſchelijk beticht
Met 't geen dat u betreft, en dat van my heel licht,
Word my gehoor verleend, zal claerlijck zijn bewezen?
Dat noch met wiſſe blijck beveſtigd word van dezen.
SOL. Verclaer het dan aen ons, doch zonder logentael.
POL. Indien dat ghy mijn reên wel in uw oordeels ſchael
Naer 't blijk, en voegen wikt, zo zultghe wis bevinden
Dat ick de waerheyd ſpreek, en hy, gelijck d' ontzinden,
Den ſchuld van dezen ramp met onrecht ſchuyfd op my.
SOL. Zo doe Polanes dan. POL. Ick hiel de Rhodes zy
Belegerd met mijn volk, en Grademart den ander,
Gelijck hy heeft gezeyd. Wy ſtopten met malkander
Den uyt en ingang toe, dat uyt het heel geweſt
Geen hulp, noch eetwaer meer kon komen in hun veſt.
De ſchrik ſloeg om hun hert, door 't zien van deze ellenden.
Dit van my wel beſpeurd, my perſte een boô te zenden
Aen daer 't gezag op ſtond, door een verkregen macht,
En heb door dien ge-eyſcht, dat zy, eer ick, met kracht,
Quaem ſtormen op hun wal, de ſleutels overgaven,
Of weygrigh zijnde hier in, dat zy dan zich, als ſlaven,
Neêrworpen onder 't juk van uwe Mogendheyd.
Dit hiel hy hen wel voor, maer kreegh een zulck beſcheyd.
Hoe zeer Polanes bruld, of Grademart magh tieren,
Noch zal hun Soliman naer zynen wenſch niet zwieren.
Den heyl-gewyden band van Rhodes heerſchappy:
Maer zullen, met geweld, die gants ontſlaen: daer by
Verloſſen uyt de knel van alle dienſtbaerheden;
Dus laetze vry op ons hun gantſchen maght beſteden.
Wy wachten 't met geduld, en laên wel zo een dut,
Op hun verharden hals, die hunnen hooghmoed ſtut.
Pack u dan flux van hier, Gazel wy niet opgeven,
Voor dat de laetſt van ons, door 't zwaerd, zijn ziel met 't leven
Gelijk heeft uytgebraekt. Dit zeyde hy my weêr aen
Met 't geen hy had gemerkt, in 't op en nedergaen
Van binnen hunnen wal. Hoe hy, van druk verſlagen,
Zagh d' arreme gemeent vaſt rouw en hertzeer dragen,
En waer een opening van deur, of venſter lucht
Kon geven aen 't geluyt, quam niet als zucht op zucht

Uyt den benaeuwde borst der geen dier woonplaetz hielden.
Een deel op stoep en wal neêr zegen als ontzielden.
Het vrouwen volck schreeuwde, als zijnde sterk geklaeuwd.
Van al het ongemak, doch meest van honger-flaeuwd.
Dit deê my meer als ooyt de moed ten tooren stygen,
Om hen, met stormerhand, in mijn geweld te krygen.
De wil wouw naer de daed, dies ick een teken gaf,
Aen al mijn oorlogs volk, om met gelijken draf
In d' opkomst van den dagh, die d' eerste zouw verschynen,
Hen stijf te tasten aen. Dit wierd van al de mynen
Gewilligh toegestemt, dies ick aen Grademart
Dees kennis meede opdroeg: maer die, zoo 't scheen, was 't hart
Van eenen andren wil veel stercker ingenomen.
Hy zeyd dat juyst toen is in zijn gelit gekomen
Den tolk, door wien hy zouw met listen zijn verleyd.
De nieuw geboren dagh, waer voor de nacht steeds scheyd
Uyt haren legerstee, nauw door Auroraes wangen
Een goude weêrschijn gaf, als ick heb aengevangen
Mijn voorbestemden storm, die dapperlijck begon
Wen yder zagh de glans der purper' ochtend zon,
Wiens brand de zilv're dauw kon doen met bloed op drogen;
En scheen noch niet in 't zuyd, toen ick voor hunnen oogen.
Deê scheemeren de vrees eens droeven ondergang.
Belloon zweefde al om hoogh, het scheen een blygezang
Te zingen tot ons vreugd, wiens gallem zich quam mengen
In 't naar getreur van hen, die toen, door druk, van 't plengen
Huns zelfs in 't brakke vocht, gedrongen uyt 't gezicht,
Naeuw konden zijn bevryd. Noch moet ick zijn bericht
Van quade lastering. Toen was 't dat my de bode,
Van wegen Grademart, by hem ten strijd quam node',
En zeggen dat hy was door 's vyands maght omringd.
Ick dacht, zal ick 'er gaen, d' eer-stem heerelijck zingt,
En my den zegen toond. Neen, 'k zal dees wal verpletten,
En borgers, naer mijn wil, in mijn believen zetten.
Op dat voerde ick mijn volk noch op het moedighste aen:
Maer was, O! droeve ramp, wel spoedig afgedaen.
De muur lagh al ter neêr. Ick kon de moord-klanck hooren,
Die met een nare galm quam zuy zen in mijn ooren.

't Vluchte

't Vluchte al wat vlughten kon. Mijn oorlogh ſcheen ten end
Toen ick, die weêr vernieuwd, gehelijck wierd berend
Van achter als van voor, mits op ons hacken vielen
De genen wier geprang ons Grademart zijn hielen
Deê reppen naer de Zee, met eenen klein getal
Noch overigh aen hem van die met ons de wal,
En grachten van Gazell rondom belegerd hadden.
Dit ging mijn ſchijnbre gloor met zulck een druk bekladden,
Dat ick toen, door bedwangh, wel droef en ongeſteld,
Met mijn bezweken volk weêr keeren moeſt in 't veld.
Dit was terſtond gedaen, toen quamen uyt hun wallen,
Met heugelijk getier, op ons meede aengevallen
De geen die voor dees keer niet als de bleke dood
Verbeyden van ons ſtael. My ziende in dezen nood,
En dat'er geen ontzet voor my toen was voor handen,
Moeſt ick, O ramp, en leet! tot myn' en uwer ſchanden
Gaen vluchten door de ſchrick, en ſcherpte van diens ſtael,
Waer van ick had gehoopt in blye zege-prael,
Door loutre dapperheyd, wel heerelijck te proncken.
Mijn volck wierd meeſt vermoord, en d' ander reſt verdroncken
Tot op een klein getal, dat in een Viſſchers boot,
Waer in ick mede was, bevrijd is van de dood.
Mijn reednen by de geen van dees nu vergeleken
Kan van u zijn gevat, wie Rhodes heeft verkeken,
Of wie de ſchuld betref. So. Wen ick 't wel overwik.
Dwingt my gerechtigheyd, dat ick naer vonnis ſchik,
Dat ghy, en hy, voor eerſt, word ſtriktelijk gebonden;
Mitz ick uw allebey zoo ſchuldigh heb bevonden,
Dat ghy te zaem verdiend, tot een geringe ſtraf,
Een overwrede dood; en zweer voortz my mijn ſtaf
Dat ick nu zelver zal naer 't Rhodes land toe trekken,
Om diens onzichtbre veſt, tot yders ſchrik, te vlekken
Met haer inwoonders bloed. 't Sa, taſt dees fielen aen
Die nu, met rouw, en leet, my hebben toegelaên
Dees prijkelijke moeyt, door hun oneenigheden,
En ſluytſe toch wel vaſt tot dat ick zy, in vrede,
Weêr van dees reys gekeerd. Gr. Dat is te ſtraffen wet.
Mijn Heer, zoo ghy eens op mijn voor'ge dienſten let.

Zo weet ick datze u veel beter zullen raden,
En daer in tot den grond uw grammen moed verzaden.

PO. U is oock wel bekend, hoe dickwils ick wel eer,
Als mynen ys'ren vuyst beklemde een ſcherp geweer,
Uw vyand heb voor my met angſt, en ſchrick gedreven.

SOL. Ick heb u, naer verdienſt, het loon daer voor gegeven,
En nu ghy hebt miſdaen, waer 't recht dat ghy een loon
Naer uw verdienſt ontfing: maer zooghe zijt de zoon
Van d' oude Seleus zoon, wil ick om dien u ſparen
Tot mynen wederkomſt. Voord, wiltſe my bewaren,
En ſluytſe wel te deeg met yſ're banden vaſt.

GR. Nu moet, ô droeve leet! met ketens zijn belaſt,
Die eer zoo menigmael zijn daên heeft hooren loven,
En zien dat die nu zijn veer boven wind verſtoven.
Mijn roem die heerlijck blinkt nu in 'er glantz verbernd,
Vaſt reyckend door de lucht naer 't glinſterend geſternd,
En zie dat deze ramp my dreygd met nieuwe plagen.

POL. Mijn hert, verkropt van leet, ter nauwer nood kan dragen
Dees bittre tegenſpoed. SOL. 't Sa, gaet'er maer meê door,
Gelijk ick heb belaſt. ALC. Mijn Heer, ick bidd' u, hoor
Toch eenmael naer dees reên dat ghy toch met bezwaren
Niet overlaed de geen die in zoo veel gevaren,
Door hunnen dapperheyd, u hebben ſteets bevrijt
In 't heetſte van 't gevecht, tot uwen vyands ſpijt:
Maer ſtelſe op zulcker wijs, zoo 't u beliefd, gevangen,
Dat hen, in 't minſte deel, geen ruw verdried magh prangen,
Tot datghe hebt, naer wil, het Rhodiaenſe land
Gebraght in uw gebied. Dit hebbende in uw hand
Kond ghy de ſtraf, na dat de tijd u raed, dan voegen.

SOL. Ick zal dan, braeve Alcip, hen ſtellen naer 't genoegen
Van uw beleefden eyſch. Wel, ſtelt hen in dien ſtaet
Als ghy daer hebt gehoord. En ghy, Alcippes, laet
Door al ons landen heen, al om, en omme clincken,
Dat al het oorlogs volk zich daet'lijk voeg in 't blincken
Van 't knarſſende gewaed, en al 't geen dat 'er by
Voor ons van noden is, om zo al ſtrax met my,
Door Land en over Zee het Rhodes te beſpringen,
Dat ick het, naer mijn wil, magh naer mijn wetten dwingen.

ALC. Ick schik dat, naer uw wil, haest alles zy bereyd.
SOL. En ghy dan, naer verdienst, van my uw loon verbeyd.

TVVEEDE DEEL.

FIDAMANT *en* FLORINISSE.

E nood eyscht mijn vertrek; wees duldigh in 't verbeyden.
Van mijnen wederkomst.
FLO. O! overbitter scheyden,
Hoe scheydge hert en ziel?
FI. Dat valtme, lief, zo bang
Dat ick geheel ontroer. Vaer wel, ick ga, de dwang
My perst, ick kus, en weêrkus u. Stel uw te vreden.
Ick hoop 't zal wel vergaen. 'k Moet daetelijk gaen treden.
Naer Periandre toe, die vast mijn komst verwacht.
Ey! droog uw traenen af. De tolck neemt stadig acht
Op uw noodzaeklijkheên: op hoop uw troost moet vesten.
Daer is mijn afscheyds kus. FLO. Ick zorg zy is den lesten.
FI. Ick gae, en schey met leet van 't goddelijke licht.
FLO. 't Hert sterft, zoo 't oogh niet weêr beschitterd uw gezicht.
Daer gaet hy drukkig heen, en is al uyt mijn oogen,
Wat dat ick doe, 't is niet, mijn vreugde is al vervlogen.
Ick ga weêr naer mijn tent, en dring daer van mijn hert,
Zoo veel als ick vermagh, de quelling die my smert

TAELMAN.

Min! die my bevecht, en boeyd aen uwe banden,
Hoe blakert ghy mijn ziel, en doetse gloeyend branden.
'k Was van 'er pynen vry: maer ick nu, door de smaeck
Van dat ontsteken vuur, zo in 'er strikken raek
Dat ick op wegen treê, en zwier, als den ontzinden,
Met stage overleg, hoe ick weêr troost zal vinden.

't Bewaekt mijn rust nu steeds, en maekt mijn ziel zo bang
Dat ick 'er lozing zoek. ô Florinis, 'k verlang
Naer u, als zijnde 't wit, en d' oorzaek van mijn pynen,
Dat ghy my deze smert zult weder doen verdwynen.
Maer, ach! wat raet hier toe? Zy liefd haer zuyv're staet:
Doch dat 'er scherm-heer nu van hier ten oorlogh gaet
Verquikt mijn droeve ziel. Zy is in mijn bewaring
Door 't Coningklijk bevel. Best maek ick een vergaring
Van koozen, en gevley, en smeeckse. Zoze veld,
Met dat, mijn hoop ter neêr, zo koom ick met geweld.
Dat ga 'er dan naer toe, ey! wet u tong, en tanden,
Dat ick, door uw gekoos, die zon krijg in mijn handen.

FLORINISSE CLARIS.

WAt nieuwe druk, of smert benaeuwd mijn hert daer weêr,
Die prickeld als de doot? ô! alvermogende Heer,
Hoe is mijn bange ziel beneveld van verdrieten?
O! braeve Fidamant, hoe zultge noch genieten
Het wit van uwen liefd? Ghy met uw oorloghs volk
Licht sneuveld door het stael: doch zoo dees valse tolk
Mijn eer nu had verdrukt, wat was 't dan met mijn leven?
Ach! niet, ick wou dat graeg, hem dan ten besten geven.
Waer blijftghe toch, Claris? best geef ick my ter vlucht
Zoo spoedig als ick kan. De duysternis houwt lucht,
En aerde noch bedeckt. 't Kan nu geen uytstel lijden,
Zoo ick mijn zuyvre ziel wil van dees schand bevrijden;
God staet de vromen by. CLA. Hier ben ick al me vrouw.
FLO. Hael my mijn kas je toch. Ick moet met leed en Rouw
Verlaten deze plaets. CLA. Ick gae het daetlijk halen.
FLO. Zoo ghy ooyt liet een gunst op die, ô Hemel! dalen
Die u ootmoedig bad; wil door mijn beê dees brief
Oock leev'ren inde hand van mijn beminde lief.
CLA. Daer is het geen ghy eyscht. FLO. Daer, ga het weder brengen
Van waer ghy 't hebt gehaeld. Koom weder. Ick van 't plengen,
Des booswichts in mijn eer my haest te vryen hoop.
CLA. 'k Ben vaerdigh, en bereyd. FLO. 't Sa, voeg u dan ter loop.

TAEL-

TAELMAN. KNECHT.

Yn bloed van gramſchap kookt dat ick niet magh verzaden
Mijn heet ontſteken luſt: maer 'k zweer, dat ick zal baden,
Met kracht, in zoo een vreughde, als ooyt de ſchuym-godin
Aen yemand heeft verleend. Ick vliegh'er weêr op in.
KN. Ghy koomt te laet, mijn Heer. TA. Waer iſſe dan? KN. geſlopen
Uyt d' achterdeur die ghy, onachtzaem, flus liet open.
TA. Zal ick dan niet, ô! ramp, mijn liefdens dorſt verſlaen?
KN. Wat raet is hier nu toe? TA. Ick zal 'er volgen gaen.
't Za, maek mijn koetz gereed, en daer aen bind twee honden.
'k Meen datze, door diens reuk, van my zal zijn gevonden.
KN. Die was al giſter reed, door 't toedoen uw's bevel.
TA. Zoo ga dan voortz met my. Dat koomtme zeker wel.

FLORINISSE. CLARIS. KNECHT. TAELMAN.

Ot hier zijn wy geraekt, de nacht die is geſcheyden.
Ick hoop de goede God zal voorder ons geleyden,
En ſtieren tot dat wy, behoudens lijf, en eer,
Bequaem gehavend zijn, en Fidamant noch weêr
Verzellen doen met my in zoo veel blye weelde,
Als ooyt de min-godin getrouwe minnaers deelde.
Wat is 't toch voor geluyt dat ick van achtren hoor?
Ach! 't is den Taelman zelf, hy volgd ons in ons ſpoor.
Waer vluchten wy nu beſt? Wy zijn nu al om 't leven.
CLA. Daer zie ick een ſpelonk: wy ons daer in begeven,
En kruypen tot in 't diepſt. TA. Treê af. KN. Ick mis 'er tret
En ſpoor. Waer zijnze toch geraekt? TA. Dat 's wel gelet
Op mijnen dierbren proy. Zy is verbaeſt gekropen
Gintz in dat open gat. 't Sa! wilt'er meê inlopen,
En haeldſe voor den dagh. KN. Het ziet hier byſter wreet.
Ick word geheel verſchrikt. TA. Hoe! waerom? niet een beet.
Treê ghy maer ruſtig in. KN. Onluckige en ſnooden,
Koomt ghy niet willigh uyt zo zal ick u ſtrax dooden.
Zy ſpotten met mijn roep, ick treeder dan op in.
TA. O wreede vluchſter! wijk, wijk van uw wreede zin,

En wil mijn heete liefd met wederliefd belonen'
Zo mogen wy by een, in zoete vreugde, wonen.
Dees man toefd my te lang, 'k ſtier hem mijn honden na
Nu ſluypt berouw in haer, maer 't is licht veel te ſpa.
Daer koomt hy met haer aen, ô neen! wat ick daer hoorden?
'k Loof dat een wreede leeuw mijn honden wil vermoorden.
Ick hoor hun jancken vaſt. Ach! juyſt is 't zo geſteld.
Ick ga weêr op mijn koetz, en kies het ruyme veld.

FLO. Ick ſmaek met vreugd de lucht dat is wegh gereden.
Claris, laet ons nu voort vervorderen onze treden.
Ick hoop den zelven God, die ons uyt dit gevaer
Zoo gunſtigh heeft verloſt, dat man, en honden daer
verſcheurd zijn door de klaeuw des Tygers, t' allen ſtonden,
Alzo ons helpen zal, en my noch, ongeſchonden,
Weêr leevren in de macht van mijnen Fidamant.
Dus nemen wy den wegh naer 't Rodiaenſche land;
Laet ons van d' eenzaemheyd de zinnen niet vervoeren,
Maer in dees bange vlucht ons' wakkre voeten roeren.

FIDAMANT en PERIANDRE. SLAVINNE. TAELMAN.

Ier zie ick weêr de plaets waer ick mijn halve ziel
Nu korts gelaten heb. Zoo haeſt was niet de hiel
Van 's vyants Heir gelicht, de liefd deê my verlangen
Te keeren naer de Zon wiens brand my heeft bevangen.
De Koning bad vergeefs, het blyven was verdriet
Voor my. Mijn licht wort uytgebluſt, zoo 'k niet geniet
Een lichje uyt het licht dat my kan ſteeds verlichten,
En dat my inde geeſt kan druck en blydſchap ſtichten,
Na dat het voor my 't ſtuurs, of 't zoete wezen toond.
Toen ick mijn afſcheyt nam, heeft myne ziel gewoond
In haer' en haer' in mijn waer uytſe nooyt zal ſlippen
Voor my de dood de draed des levens af zal knippen.
Ja 'k twijffel offe dan al laten zal het geen
Daer zy met zulcken dienſt geſtaeg wort aengebeên.
Ick klop dan met verlangſt of ick noch zal genieten!
Mijn voor genooten vreugt, die my kon vreugt toe ſchieten

Waer van mijn leven bloeyd'. SLA. Ghy koomt te ſpade weêr.
FI. Waer by? SLA. Uw lief is wegh.
FI. Waer heen?
SLA. Ick weet niet Heer,
Doch haer juwelen heeft zy al noch hier gelaten.
FI. Ick ga, en haelſe dan. Wat kan my nu toch baten.
Dat wy uyt 't krijgs-gevaar alhier gekomen zijn
Daer ick, O zwaer verdriet! mijn lief, waerom ick quijn,
Dus droef verliezen moet. Ick magh nu wel vervloeken
Dat ick ooyt derwaert trok.
PE. Laet my toch eens door-zoeken
't Geen zy gelaten heeft.
FI. Zo doe ick in mijn zin,
Daer d' een gedacht uyt vliegt, en d' ander weder in:
Doch geen van al kan my noch trooſt, noch kennis geven,
Waer datze nu al vlucht, of waer zy is gebleven.
PE. Daer ſchep ick weêr wat aêm, door 't vinden van een brief.
FI. Laet zien of die ook is geſchreven van mijn lief.

Aen mijn wel-beminde FIDAMANT.

Mijn hert, ten deel verquikt, doet weêr wat droefheyd lozen,

Niet konnende hier aen yemand vertrouwen wat my bejegend is, heb ick bedwongen geweeſt zulcx hier in uyt te drukken, met deze vertoning dat den Taelman, onder wiens bewaring ick bevolen was, onderſtaen heeft, mijn eere te verdempen, waer door ick raetzaem heb gevonden, my ter vlucht naer Rhodes te begeven: doch of my 't noodlot, door de dood verraſte, verzoek ick voor 't laeſt in uw gedachten te doen herleven

d' Ellendige Floriniſſe.

Hoe ſteygerd my de ziel van gramſchap op dien bozen,

En God-vergeten Tolk? wat is 't toch voor gewoel
Dat door mijn Adren zweefd, dat ick naeuw leven voel?
Mijn leden, lever, long, al ſchynen nu te ſterven.
Dees druk mijn hert verſmoord, eer ick de ziel zal derven.
PE. Zo ick den booſwicht had, ick ſouw hem met mijn zwaerd,
In mijn verwoede wil, verrukken van der aerd.
FI. Ick zie hem daer van veer naer ons toe komen ſtreven,
Of hy niet had aen my dit ſchellemſtuk bedreven.
PE. Treên wy hem in 't gemoed. TA. Zijt, heeren, wellekoom.
Uw weêrzien my behaegd. PE. Bevangt u niet de ſchroom
Van uw vervloekte daed. TA. Nooyt hebben mijn gedachten
Tot zulcke daên geſtrekt. FI. Toen ghy laeſt woud verkrachten
Mijn wel beminde lief, wat is dat voor een zaek?
TA. Zy is gevlucht, my onbewuſt waerom. PE. Voor wraeck,
Dat uw onkuyſſe vlam is op dien maegd geſtegen
Zo zultghe zijn terſtond met dit geweer door-regen.
FI. Bezadig u, mijn vrund, laet ons hem, naer mijn raed,
Beknellen met een band, en dan, in dezen ſtaet,
Gaen brengen by zijn vorſt, die hem, voor yders oogen,
Magh ſtraffen naer verdienſt, en wy, zo veelwe mogen,
Aen 't zoeken van die geen wiens liefde in my geplant
Mijn ziel eer voedſel gaf, maer nu ontroer 't verſtand.
PE. Ick moet, naer uw verzoek, mijn zelven dan bedwingen,
Daer ick zoo graeg dit ſtael zouw door dees lendnen dringen,
Dan laet hem noch niet gaen: maer houw hem dapper vaſt,
Op dat hy aen zijn hals magh hangen in een baſt.
Dat ga met hem zo voord: wy dan naer Rhodes trekken
Daer ons gezicht uw lief, door 't zoeken, zal ontdekken.
FI. Ick hoop dat onzen God, der onderdrukten baek,
Aen my daer huwen zal, dien daer ick zo naer haek.

FLORINISSE *en* CLARIS.

En Hemel zy gedankt dat ick nu ben gekomen
In dien verzeker plaetz die my perſt niet te ſchromen,
Dan voor mijn liefdens ſteun, den dappren Fidamant.
Wat lydge, lief, om my, wiens hert om u ſteeds brand,

Door

Door 't perssen van de liefd, die ghy, O! Peri-jandre,
Door uwen heerlijckheyd, zo schielijk deê verandre',
Toen ghy in 't trotse room, daer Crisedox riep wraek
Op haren broeders doot, bepleyten ging uw zaek.
Nu prangd het leetsyn my. Het koomtme gantz omringen.
Door hik op hik gestuwd, de bange zuchten dringen
Uyt mijn benauwde borst. De luyster mijns gezicht
Is t' eenemael verdoofd. 't Verliezen van uw licht
My alle quelling geeft, en doet een oopning banen
Voor een gestaeg gevloey van biggelende tranen,
Wier roep in 't uytgaen luyd: koom by uw Florinis
Die nu door d' hulp van God, in 't trotze Rhodes is.
Den druk die u licht pynd, die heeft 'er meê bevangen,
En doet noch daeglijx niet dan naer uw komst verlangen.
Ons droeve scheydens-quel die heeft 'er steeds verzeld,
Ja, haer benaeuwde hert, tot barstens toe, bekneld.
O! Taelman, uw bestaen, doet dat ick alle dagen
Dus dool in zwaer verdriet ter plaetze, daer mijn klagen
Het minste word gehoord: ick naeuwelijx een tredt
Vervoorder van mijn gang, of mijn gedacht bezet
Het hert met nieuwe pijn, ja, d' alderhardste steenen,
Die ick zo dik betreê, die helpen wel beweenen,
Zoo 't schijnd, mijn groot verlies; het lieffelijke kruyd
Getuygd mijn schaê, de bloem haer bladers naeuw ontsluyt,
En treurd my aen met al wat my op wegh koomt moeten,
Om met een reex van quel mijn ziel zo door te wroeten.
Ick keer dan weêr naer huys, terwijl dat ghy, Claris.
Noch voortz vernemen gaet, of ook verlichtenis,
Voor mijn bedroefde hert, ter haven is gekomen,
En keer toch weêr naer my, zoo haest ghy hebt vernomen
Een schijn die my een vreugd magh baren inde ziel.
Wil, naer de redenen, dien ick u gister hiel,
Op kleding, en de spraek, voornamentlijk op 't wezen
Wel letten van die geen, die ghy onlangs voor dezen
By uwen Coning zaeght, in aenzien, en in pracht,
Door hunnen dapperheyd. Ghy zult van my verwacht
Met groot verlangen zijn, en noch meer, moght ick weten,
Dat dan in my de quel geheel zouw zijn vergeten.

Mijn

CLA. Mijn vrouw, zijt maer geruſt, en ſteunt op uwen Heer,
En denk na duyſtren damp vertoond de zon zigh weer.

FIDAMANT en PERIANDRE, *Scytſe Edelieden ſtom*, CLARIS. FLORINISSE.

Ck ben, en blijf in druk, en daer door treuren d' oogen,
Die ick ten Hemel beur, twijl 't hert, benauwd, roept: hoogen
En almogende God, verſmoor', en blus in mijn
Zo lang geknaeghden ziel, den bitt'ren quellings pijn:
Ick ben nu, door uw hulp, geraekt in Rhodes wallen,
Maer zie'er noch niet in dat my kan wel-gevallen.
Ey! ſtrael uw gunſt' op my dat in my vreugd verwekt,
En ſtierme, naer 't gebouw wiens overwelſſel dekt
De luyſter die'er licht heeft in mijn ziel gezonden.

PE. My prangt een dubble quel: uw lyden ſlaet my wonden
Van droefheyd door den borſt naer 't hert: 't verlies der ſchat,
Van u noch ſteeds beweend, heeft zo mijn ziel bevat,
Dat ick in mijn gemoed, door dezen druk verſlagen,
Naeuw machtigh ben de ſtoot van haer geweld te dragen,
En dat in deze ſmert my ooyt verlichting gaf,
Is dat den ſchelmſen Tolk heeft wel verdiende ſtraf,
Door Gods gerechte hand, tot eenen loon, ontfangen.

FL. Een ſcheemering van vreugd koomt daer mijn ziel bevangen:
Vermitz ick zie een maegd, die recht naer ons toe treed,
En draeghd, gelijkme dunkt, juyſt even zulck een kleed
Gelijk de ſlaven deên, die wy eer zagen ſchencken
Aen onze Florinis. Ick bid, ey! gaeze wencken,
En onder vrag'er naem, haer land, en haren ſtaet.

CLA. Dees, zoo ick wel kan zien, of zoo 't zich blijken laet,
Vertoonen aen hun ſchijn, en kleding dienze dragen,
Dat zy de gene zijn waer naer ick zouw gaen vragen.
'k Treê voort op dat ick hoor van hen het recht beſcheyd.

PE. Wie zijtghe, goede maeghd? CLA. Die, Heer, geheel bereyd
Tot uwen eerbren dienſt van herten is geneghen.

PE. Van waer ſtrekt uw geboort? CLA. Van Scythen. 'k Ben getegen
Van daer met mijne vrouw, wiens woning niet zeer wijd,
Noch veer is van dees plaetz. Maer ghy, mijn Heeren, zijt

Ghy

Ghy meê niet van dat land, en uyt diens krijg gekomen?
FI. Wy hebben daer van daen ons reys naer hier genomen.
Waer is toch uwen vrouw? mijn hert word ſterck geprangd
Om die een reys te zien. CLA. Niet al te zeer verlangd:
Wy komen'er haeſt by: wild volgen in mijn treden.
FLO. Zijt ghy daer weêr, Claris? CLA. Dees hebben my gebeden,
Dat ick, naer deze plaetz, hen brengen zouw by u.
FLO. O! Hemel, wat ick zie! wat blydſchap doetghe nu,
In deze droeve tijd, voor mijn gezicht verſchynen?
FI. Nu moetghe, zware quel, uyt mijn gedacht verdwynen.
Mijn Floriniſſe, lief! FLO. O! waerde Fidamant,
Wie heeft u hier geleyd? FI. Maer d' Alvermogende hand
Van ons' almachtigh God. FLO. Mijn ziele ſchijnd te vlieten
Uyt haer ſteê. FI. Zoete mond! zouw ick noch wel genieten
De ziel die u beheerſt, zoo kus ick zoetlijk dy,
Tot teken dat dees kus, daer van getuyge zy.
FLO. O! lief, die, als een bloem die bloeyd, op 't ſchoonſt bebladerd,
Doet bloeyen deugd' en trouw, in zuyverheyd vergaderd.
FI. De zoetheyd van uw aerd, 't medogen geef verlof,
Dat mijn verliefde ziel, als in een heerlijk hoff,
Zich leger-veſt in d' uw, waer uyt nu zijn geſcheyden
De wreedheên, die een zuyl tot mynen graf bereyden.
FLO. Mijn boezem hielme uw liefd gelijck, als gants verſmacht;
Doch 't was een hete brand gedurig in 't gedacht;
Die konde nooyt den ſtrik van dezen band ontbinden
Om door een vryen wegh te gaen den uwen vinden.
FI. Voor my was 't veel te zwaer te houden zoo bedekt
Mijn vlammen, uyt het vuur van uw gezicht verwekt,
Dat met een heldre vonk quaem glinſt'ren voor uw oogen.
FLO. Gelijkghe daer uyt hebt uw goede wil gezogen,
Zoo word het met dees blijk oock in mijn ziel beveſt.
FI. O zegel van de liefd! die al mijn quelling leſcht,
Wat koomtghe my een wegh naer alle vreughden banen.
FLO. Dat ick het waerlijk meen, getuygen myne tranen,
Die, als het teêr gebloey verheugd word van den douw,
Zich huwen met een vreughde aen uw onzetbre trouw.
FI. Toen ghy voor mijn gezicht zoo lieflijk quaem getreden,
Gevoelde ick grooter vreugd, of eenen overleden,

En dood gewaende zoon, verrezen uyt het graff,
Weêr in zijn arm ontfing een die hem 't leven gaff.
FLO. Verzeker u dat ick niet min was opgetogen,
Toen ick uw levens licht zagh ſcheemren voor mijn oogen.
FI. Mijn opgevoerde ziel ſmaekte ooyt geen meerder zoet
In uwe lieve reên, dan wenze ſteeds ontmoet,
Geſchitterd door 't gezicht, uw zuyverlijke loncken,
Welx ſtuursheyd haer verdrukt, en zoetheyd weêr doet proncken,
In een vernieuwde weeld. FLO. Den lof dien ghy my uyt,
Meer uyt uw trouwe liefde, als mijn verdienſte ſpruyt,
Mits deze waerde in my onzichtbaer ligt gedoken.
FI. Neen, ſchoone Florinis, 't is niet vergeefs geſproken,
Dat ick zeg uw waerdy die overtreff de ſchat,
Die ooyt de grootſte Vorſt in heerlijckheyd bezat.
FLO. 't Schijnd datghe met my ſpot, en daer in ſchept vermaken.
Het ſprengde een zoete ſchaemte op lely-witte kaken:
FI. Neen: wat mijn macht vermagh ick tot uw dienſt gebruyk.
FLO. En ick mijn ooren ſtop, en noch mijn oogen luyk,
Voor uw verheven reên die my te veel zo vleyen.
FI. Ick gaze niet te veer uyt tred, of ſpoorſel leyen:
Mitz ick noch 't rechte wit van uw waerdy niet raek.
FLO. Zo is 't dan wel getreft, dat ick mijn twiſting ſtaek,
En zulcke reednen ſpreek, die u, en my betamen.
PE. Ick heb de Scythſe liên, die met ons herwaerd quamen,
Van huyſveſt zo verzorgd, dat hen, wat dat het zy,
Gantz niet gebreken zal, waer door ick voorder my,
Met ongemene vreugd, weêr koom by u vervoegen.
FLO. Ach! Periandre, vrund: ick kan al mijn vernoegen
Niet uyten naer behoor, om dat ick u gezond
Weêr met mijn oogen zie. PE. Maer hoe ick my bevond,
Wen ghy voor mijn gezicht uw wezen quaem vertoonen;
Het was als of mijn ziel niet langer wilde woonen
In haer geleende plaetz: maer ſcheen toen zulck een ſteê
Te kiezen daerze mocht, bevrijd van ramp, en wee,
In volle heerlijckheyd, een ſchoonder wooning houden.
Hoe zijt ghy hier geraekt? FLO. Dien die ghy toe vertrouden
Mijn zuyvre levens glans, my door zijn booſheyd zocht
Te ſchenden naer begeer: 't geen my zo veer toen brocht

Dat

Dat ick veel liever wouw in honger, in ellenden
Van allerley gevaer, mijn jonge leven enden,
Dan dat zijn quade wil, zouw rucken uyt mijn ſchoot
't Geen ick het waerdſte acht; ook hadghe my al dood
(Indien dien boozen ſchelm, mijn eer zoo had geſchonden)
In uwen wederkomſt, wel jammerlijck, gevonden.
Dies ick het raedzaem vond dat ick my gaf ter vlucht
Met deze jonge Maegd. Hoewel dat toen de lucht,
Met Veſpers bruynſte kleed geheelijk was betogen.
Wy liepen over wegh niet anders ofwe vlogen:
Vermitz de doode vrees ons krachtigh had bevat,
En kregen den Arax. Wy raekten, moede en mat,
Tot aen de waterkant, waer Tyri met zijn vloeden
Het vaſte land begolfd. Nooyt vielen ons gemoeden
In meerder angſt als toen, door dien den valſen Tolck
(Verwittight van mijn vlucht, met eene van zijn volck
Gezeten op een koets, aen welcke wel gebonden
Noch volghden achter aen twee felle en wrede honden)
Met eenen ſtyven Ren quaem volgen in ons ſpoor.
Dit zien dat maekte ons bang: maer God, die ſtadig voor
Den onderdrukten zorgd, ons leven zo bewaekte,
Dat wy, behoudens lijfs, in een ſpelonk geraekte.
Daer hiel hy mede ſtal, en zend naer ons zijn man,
En honden, die, in 't hol toen gaende, ellendigh van
Een wreede Tyger beeſt haer tanden zijn verſlonden.
Dit ziende dezen boef heeft zich zo wel bevonden
Dat hy keerde, heel verſchrikt, zijn eerſt genomen gang.
Dit van ons al beſchouwd, maekte ons ter dood toe bang:
Maer toen den Tyger was in 't diepſt haers hol gedoken,
Zoo zijnwe, van dees plaetz, met blydſchap opgebroken;
En raeckte door de hulp van eenen herder-ſchaer
Zoo veer, dat wy de ſtroom des Donauws, en 't gevaer
Van veelderhande nood, geluckelijk ontſprongen,
En wy ons Gode-lof tot Meſambrye zongen;
Maer vindende in dit volck geen zekerheyd, of trouw,
Quaem ick naer deze ſtadt, in welx vermaerd gebouw
Ick, door des Hemels gunſt, voorſpoedig ben gekomen.
F l. Die heeft ons, waerde lief, meê in zijn hulp genomen:

Vermits dat, door den brief, die van u wierd geleyd
In onzen ſcheyding plaets, uw zaek zoo is bepleyt,
Dat dezen bozen ſchalk, heeft wreedelijk ontfangen
Zijn wel-verdiende ſtraf, en is zoo opgehangen,
Alwaer dat Olbi veſt, met haer gebouw çieraed
Door 't zichtbaer oog den geeſt zo vol verwondring ſlaet.

FLO. Den Hemel zy gedankt dat ick zo ben gewroken.

FI. Den zelven zy gedankt dat ick weêr ben gedoken
In 't luw van uw gezicht. PE. Uw vreugd my ook opvoerd,
Maer, ach! een droeve quel, my weêr dees vreugd beroerd.

FI. Wat quelling kan uw hert toch by mijn vreugd gevoelen?

PE. Het over-groot verlies in mijn gedacht koomt woelen.

FI. Hoedanig is 't verlies dat ghy 't zo waerdigh roemd?

PE. Dat kan niet dan met pijn van my zijn uytgenoemd.
Ick zijnde van dees quel tot boven overladen,
Gevoelze noch verzwaerd, dat ick niet meê magh baden
In een zo blyen vreugde, en minnelijcke weeld,
Als u het by zijn nu van Floriniſſe deeld.
Mijn waerde Clarimeen is voor my gantz verloren.

FLO. Een waerder Clarimeen, mag weder zijn geboren
Tot bloeying uwer vreugd. PE. Neen, 'k achten dees zo waerd
Dat geen zo waerden meer voor my was op der aerd.

FI. Ach! koomghe weêr mijn ziel door dit verhael bezwaren?

PE. Mijn bange hert roept wraek, op golven, en op baren,
Doch boven al op dien die in 'er woeſte Zee,
En hollen ingewand, haer lichaem voerde meê,
Dat d' aerd-boôm moght, met reên, een recht verçierſel ſtrekken.

FLO. Moet nu, ô God! de Zee dus jammerlijk bedekken
Een zulcken jonge bloem. FI. Maer moet 'er zoute grond
Den zachten ruſt-plaetz zijn voor zulk een zoeten mond?

PE. O noodlot! ſpalk uw koon, om daer meê te verzwelgen
Een die wel anders zouw zijn eygen licht verdelgen,
En dempen, mitz de ſneê van uw verwoede ſchaer
Zijn hert veel meer bekneld, dan dat hem al 't gevaer
Des wereltz wierd vertoond. 't Sa, wilme voort verrukken,
En ſcheuren van der aerd, waer dat al d' ongelukken
Geſtadig zijn gereed om my 'er luk te biên.
Al watme koomt te voor, of mijn gezicht magh zien,

Dat koomtme naekt, en klaer, met gruwel-trek af malen
Het beeld van mijn verderf. Waer zijtghe, blixem ſtralen,
Dat ghy my niet omringd, en zengd my 't leven af,
En 't lichaem, zielloos, voerd' in een onzichtbaer graf;
Magh ick niet van den brand diens vlammen zijn verſlagen,
Zo doe, ô Hemel! toch weêr voor mijn oogen dagen
Den zoeten dageraed, die klaerder dan een zon
Beſtraelden eer mijn ziel, waer ick, als uyt een bron
Het water word geput, mijn luyſter quam herſcheppen,
Als ick 'er zoet gezicht, of lippen zagh verreppen.
Maer, ach! 't is al gedaen, en noch in eygen loop
Verwoedelijk geſtut. Flo. Leef noch op goede hoop.
O Periandre! wil uw quel geheel verſtampen,
Op datze u het licht niet blus uyt 's levens lampen,
En denk hoe onverwacht, ick eertijds uyt de vuyſt
Des rovers wierd verloſt, toen ghy, zoo onbeſuyſt,
Met hun bloeddorſtigh bloed uw ſtale kling beſmetten.
Dus, Periandre, vrund, wil uyt 't gedacht verzetten
Uw overgroot verlies, en ſcheppen weder vreugd,
Indien 't u mooglijk is. Pe. Nooyt heeft de zuyvre deugd
Des Roomze Florinis, zoo heerelijk geblonken,
Tot gloor van mijn gezicht, als ickze nu zie proncken.
'k Stel my dan wat geruſt, en demp, zo veel ick ken,
Mijn overzware quel. Doch zo ick mede ben
Beladen met een beê der Scythze Edelieden,
Dat, zoo'er noch wat was aen hunnen Vorſt t' ontbieden,
Ick 't daetelijk zouw doen, mitz dat hun mening is
Te ſcheyden morgen vroeg, om dat ghy, Florinis,
Weêr zijt in ons behoed. Hebt ghy meê zin te ſchryven
Aen hunnen Opper-Heer? laet niet dien luſt verdryven.
Flo. Ick moeſt ondanckbaer zijn, indien ick nu niet wracht
Met dezen zelven hand een dank, tot loon der klacht
Die mynen onſchuld deê eer voor zijn oogen ſtaren;
En dat ick voortaen magh heel zuyverlijk bewaren
Mijn omgepleyten eer, zo koomt, vermits dat wy
Daer al toe zijn verplicht, en doet oock zulx met my.

GROOT Mr. *van* RHODES. ADRASTES.
Gethuliaensche GESAND.

U gaet Bellona zelf tot onzer glory 't juygen,
O Ridders! van wiens kracht ons bodem kan getuygen,
Die noch, als versche douw, in haren vruchtbren schoot,
In-zuygd het rode bloed van die, de ruwe dood
Ontzielden door uw kling; en 't overschot, verslagen
In hun bedeesd gemoed, de tyding mogen dragen
Aen Soliman, hun Heer: hoe bloedigh, en hoe fel
Men, door ons scherp geweer, in 't aenzien van Gazel
Met hen gehandeld heeft; terwijl dat wy oprechten
De tekens onzer gloor, en vreugde-wimpels hechten
Op torens, en aen wal, en Lauw'ren om, tot lof,
Te kronen 't waerdig hoofd van u, Adrast, die 't stof,
Van achter 's vijands rugg, zo inde lucht deê ryzen,
Dat ick, en 't land aen u zijn schuldig te bewyzen
Alle eer en danck. AD. Mijn Heer, ick heb hier in gedaen,
Waer toe de Ridder-plicht, en eed my voerden aen.
't Was 't hert een lust dat ick, door 't weyden van mijn oogen
Al om en om my zagh dat hoofd' en armen vlogen
Ter neêr, van 't lijf der wrede Turrikken, wier bloed
Ons aerde gretigh dronk. O aenslagh! wel gevoed,
En op het scherpst verzind, en wel ten tijd besteken
Van onzen lozen spie, die met zijn rechte treken
Hun Grademart lokte af, terwijl Polaen Gazel
Noch woedelijk besprong, in mening dat hy wel
Haest zou verwinner zijn: maer is zo flinx gevallen,
Dat, toen zijn makker vluchte, hy voortz naer hunnen wallen

Zich aefrechts keerden om, en op het vaerdigſt vlood
Voor 't blinck van ons geweer, en vreze van de dood.
Zo torſt ons 't bly geluk, dat onzen gloor doet draven
Tot boven aen 't geſternt. Nu mogen wy handhaven
Het over oud gebruyk, en doen in dezen ſtand
Als ons' Voor-ouders deên, wen zy het Vaderland
Bevryden van verlies, en was dat zy uyt-beelden,
Op Schouwburgh, en Tooneel, het geen de braefſte ſpeelden;
Het prijkel, en 't gevaer, dat hen den oorlogh hadt
Geladen op den hals; en voorder, hoe, en wat
Voor middel zy aenwende, om dat weêrom te vryden,
Van all' het ongeval. Dit is, tot dezer tijden
Ons toegedoemd te doen. G. M. Wel dat men dan door 't landt
Hier van den uytroep doe, om, met gelijckerhand,
Van dees beroemden eer, by ons door 't ſtael verkregen,
Te vieren na dees dagh. G. G. Zo uwe daên, en zegen
Gethuljen had vervuld, heeft diens Vorſt, als gezant,
Gezonden my aen u, en ſtierd u uyt zijn land
Een ſchoon en groot getal van d' alderſelſte dieren,
Om, door diens wild gevecht, zo heerelijck te vieren,
Als Rhodes in 'er eeuw noch nooyt vertonen zagh.
Dus, zoo u zulx gevald, beſtem aen my den dagh
Dat ghyze, naer uw luſt, wil woedelijck zien vechten.

G. M. Op morgen zal men eerſt de vreugds bannieren rechten,
Met 't geen daer toe vereyſcht. Dan zullen met de ſpeer
De Ridders, van het paerd, malkanderen ter neêr
Doen vallen op het zand. Hun luſt met Hellebaerden
Verkoeld, zoo zullenze, met haxen, en met zwaerden
Beproeven hunnen kracht, en weêr wie 't beſte ſpand
Den Indiaenſche boog, daer aen wie uyt 'er hand
Den ſchicht het rechſte worpt; en voorder wie in 't treden
Zijn voeten 't ſnelſte rept. Hier zalmen toe beſteden
Ontrend acht dagen tijds: en wy dan tot 't geſpeel,
Naer ons aeloud gewoont, gebruycken meê zoo veel;
En dit ten eynd gewracht, zo zalmen met dees dieren,
Als ghy hebt voorgeſteld, noch heerlijk Zegen-vieren.
Dies maekt dat die dan zijn op zulcken tijd gereed.

G. G. Het zal alzo geſchiên. G. M. En ghy, Adraſt, dees weet,

Gelijk

Gelijk al d'andren meê, doet over 't land trompetten,
Op dat een yder man, die wil, zijn doen magh zetten
Naer dees gelegenheyd. AD. laet dat op my maer ſtaen
't Sal alles zoo, mijn Heer, zijn ſpoedig afgedaen.

Rey der Rhodiaenſche Maeghden.

Ns Wel-geboren Rhodianen
Op rechten Standaerds, vreugde-vanen
Nu dat, door hunnen dapperheyd,
Den Turk, met bang, en nare zuchten,
Heeft van ons Weyden moeten vluchten,
Daer hy ons had den val bereyd.
Wy doen ons vreugde ſtemmen klincken,
En zy hun barſe wapens blincken,
Rondom verçierd met Lauwer loff,
Op dat daer van de glantz magh glimmen
Van d'ooſt tot aen de Weſter kimmen,
En ſchricken voer in 't Turckſe Hoff.
Men zal op Schouw-burgh en Tooneelen,
Naer ons aelouw gewoonte, ſpeelen
De vreugde, en prijkel, t' zaem geſteld:
Hoe zy met zwaerden, en met ſpeeren,
't Geval deên aen ons zijde keeren,
Door zeen'wen kracht, in 't oorlogs veld.
Dus laten wy, in 't zegen-vieren,
Ons Gode-lof ten Hemel ſtieren,
Met een verſlagen dankbaer hert:
Zo zal ons Rhodes ſtadigh groeyen
En meer en meer in glory bloeyen,
En nooyt verkrijgen ramp, of ſmert.

PERI-

Edaen is 't vreugds-gespeel, en 't Ridderlijke strijden,
Waer 't al, wat vroomheyt had, zich om den prijs invlyden:
En zoo men nu 't gediert daer toe bereyd, zoo prikt
My lust te zien, hoe 't wort, tot deze zaek geschikt:
Wat 's dat? Wat jaegd u dus? RI. Ey! wilme niet beletten,
Of keer toch niet mijn loop. PE. Wil deze vrees verzetten,
En antwoord op mijn vraeg. My docht ick hoorde een krak
Die als een donder tierde. RI. Een hoogen stelling brak:
En gants ter aerde viel: mitz dat 'er onderstutten
Af braeken aen de aerd. Mijn tonge kan niet putten,
Uyt mijn verslagen geest, het jammer en elend'
Dat hier uyt is geschied, de beesten dieme ons zend
Van 't land Gethuljen, men d' eene tegen d' ander
Vast op te hitzen zocht, dan durfde niet malkander
Bespringen, zo het scheen; maer raekten juyst toen aen,
Als dezen afzichtz plaetz, met menschen wel gelaên,
Quam, door dien zwaren last, gantz onverziens te breken.
Hy vlucht die vluchten kan, en d' andren zich versteken
In d' een of d' ander hoek. Het vrouwelijk gekarm
Dringd toe ten Hemelwaerd; O! goede God, erbarm,
Erbarm u over ons. Den een, met wreede wonden,
Zich red uyt doods gevaer: een ander word verslonden,
Of t'eenemael verscheurd van 't woedende gediert,
Dat met een open muyl zoo schrikkelijken tierd,
Dat yder een van vrees zijn hairen staen te bergen.
Dit zelve prangtme meê; wil my toch niet meer vergen.
My dunkt dat ick gestaeg in mynen lend'nen voel
Een scherp gesplitste klaeuw. PE. Wat is 't toch voor gewoel
Dat daer zoo onverwacht in mijn gemoed koomt sluypen:
Mijn hert trild zo van angst, dat van mijn hairen druypen
Veel koude drupplen zweet, 't gedacht my stijf indringd,
Dat een die my aenga, van prijkel is omringd.
Ey! Periandre, wacht, is 't mooglijk, niet te spade,
Op datghe stutten moogd diens hindernis, of schade.

PERIANDRE. CLARIMENE. FIDAMANT.
FLORINISSE. ADRASTES.

NU heeft het ongeluck door haer bestier gemaekt?
Dat mijn geluck, en naem, tot aen den Hemel raeckt.
Vlucht, Periandre, dan, om Rhodes quyt te schelden;
Mitz dat op 't minst niet kan uw vrome daed vergelden.
CLA. Gedankt, ô! goede God, voor dat ick weder zy
Van dit gevaer verlost, keer Ridder eens naer my,
En zie toch wie ghy hebt uyt dit gevaer getogen,
Op dat ick u met hert,en knienen, laeg gebogen,
Magh dancken naer uw waerd, en d'overgrote deugd
Aen my van u geschied. PE. Ach! Hemel! wat een vreugd
My onverziens bevangd. Is 't, of is 't niet mijn schoone
En lieve Clarimeen? of koomt my hier vertonen
Een spooksel in 'er schijn? CLA. Neen, Periandre, neen,
Ick ben geen spook, of schim, maer uwen Clarimeen,
Die, door des Hemels gunst, noch gaef, en ongeschonden
Uw weder zien geniet. PE. Wie heeft zich ooyt bevonden
In zulcken wonder daed? Hoe quaemt ghy uyter Zee?
CLA. Den God die u verloste uyt haer getier, my meê
Verlosten. PE. Door dien God magh ick weêr lieflijck smaken,
Een meer als Nectars zoet, op witte en poesle kaken.
Mijn ziel haest sterft van vreugd. CLA. De myne valt in zwijm
Dat ick uw Adem voel, en noch mijn tonge lijm
Aen d' uw en uwe mond door 't oop'nen van mijn lippen.
PE. Ick laet de mynen niet een eenigh aes ontslippen
Van 't zoete honigh-douw, waer uyt mijn vreugde bloeyd.
CLA. Ach! ziel van myne ziel, uyt d' uw in myne vloeyd
Een voedsel dat mijn hert van grooter vreugd doet hupplen.
PE. Als wat? CLA. Het teêr gebloemt,bepronkt met zilvre drupplen,
Waer meê in 't kriek des daegs, de rood geverfde Auroor
Haer bloey en blos besprengd. PE. O! zoet geluyt, dat door
Mijn hert, en ziele dringd, hoe zal ick noch belonen
Uw zoetigheyd tot my? O schoonste van de schone!
Hoe lieffelijk smaekt uw liefd, gekoesterd daer de Zee,
Gerezen Hemel hoog, met woeste golven deê

Ons

Ons Rhodiaensche schip bestormen, en bespoelen.

FLO. Ick kan het rechte zoet der zoetheyd niet gevoelen,
Zoo ben ick opgevoerd: doch ick bevin de smaek,
Dat ick, in dit genot, niet naer de Hemels haek.
Hoe zijtghe, waerde lief, het zee gevaer ontkomen?

PE. Ick wierd, door Godes hulp, uyt haer geweld genomen
Door Fidamant uw broêr die meede in Rhodes is.

CLA. Ach! Hemel, wat ick hoor, nu speur ick, en gewis,
Dat wy door uw bestier in een behouden haven,
Nae zo veel zwaer verdriet, en ongerustigh draven,
Geluckig zijn geraeckt: waer door ick mijn gezicht
Vast danckbaer reyk tot u, aen wien ick ben verplicht,
Met een verslagen hert, mijn ziel steeds op te dragen.
Daer zie ick noch mijn broêr in volle luyster dagen
Voor mijn verheugd gezicht. PE. Speur, braeve Fidamant,
Wat hier voor u verschijnt. FI. Ick voelde alreeds een brand
Van zuster liefde in my, zoo haest ick schaers mijn oogen
Op haer gedaente sloeg. Wil, Clarimeen, gedogen
Dat u een broeder kus verwellekoomt in dees stadt.

CLA. Dat onvernoegd my niet, mitz my uw liefd bevat.
Maer zeghme, wie is dees? op dat ick toch niet misse
Haer t'eeren naer de plicht. FI. Het is mijn Florinisse.
Waer op mijn zuyv're liefd met wederliefde leund,
Niet anders ofze was van eenen Rots gesteund.

CLA. Zijt, zuster, dan gegroet, of die, naer goede hopen,
Die staet bereyken zal. FLO. Ick hoop door liefd te kopen
Het geen daer ghy van spreekt. FI. Hoe dickwils heeft de smert
Genagelt, als een priem, door't binnenst van mijn hert,
Uyt vrees van uw verlies als't wel was te beduchten.

PE. Dat voelde ick alderbest, en d'Hemel van mijn zuchten,
Geperst van hik op hik wel klaer getuygen magh,
Maer nu't geluck my kroond, dat ick de blyde dagh
Van mijn verliefde ziel zie wederom verschijnen,
Zoo gaet, gelijck een damp, mijn droeve quel verdwijnen

FI. Uw vreugd toch wat bedeck, ick speure dat Adrast
Naer ons toe koomt gegaen. AD. Tot volging vande last
Die my is opgeleyd van dien die Rhodes wetten,
Door zijn vermogendheyd, magh naer believen zetten,

Word u door my verzocht, O! Periandre, die,
Door uwen dapperheyd, gebogen hebt de knie
Van 't ruwe noodgeval, dat al de Rhodianen
Wou, zo het ſchijnbaer was, doen baden in hun tranen,
Dat ghy met my terſtond wil komen in het Hof
Waer hy zijn woning houd, om daer, tot uwen lof,
Een loon, naer uw verdienſt, en waerde te ontfangen.

PE. Dat is onnodigh, Heer, want mijn begeerten prangen
Gantz niet naer werelds goed, ook heeft my d' Opper-God.
Naer overwaerd beloond, met dit, zo dierbaer lot,
Dat ick veel waerder acht, dan dat ick had de zegen
Van d' alderbeſte ſtadt door wapens-recht verkregen:
Of dat ick met een kroon wierd koningklijck gekroond,
Zoo had, die 't al beheerſt, my hooger niet beloond,
En daer by heb ick noch veel Adeldom het leven,
Door zijnen goeden hulp, geluckelijk hergeven;
Waer door my deze moeyt genoegzaem is betaeld;
Mitz dit genot in my d' eergierigheyd bepaeld.

AD. Dit kan u, waerde vrund, voor geen onſchulding helpen,
Maer moet nu met my voord, zo ghy niet wil beſtelpen
Den lang-verkrege roem van uw gezeghzaemheyd.
Ga niet te ſchorig heen, ons Opperhoofd die beyd
Alrede naer uw komſt. PE. Zo zal ick my vernoegen
Dat mijn gehoorzaemheyd, ontbindbaer, zich magh voegen
Aen uw gedaen verzoek, en tonen zo te bet
Dat nooyt onwilligheyd, mijn achting heeft beſmet.

AD. Zo my daer gintz een vrund ontmoeten op de ſtrate
Die naer de markt toeſtrekt, moet ick u daetlijk laten
Daer met malkanderen gaen: doch voeghme haeſt in 't Hof,
Op dat ick kronen zie uw hoofd met Lauwer lof.

FLORINISSE. ADRASTES.

Lzo my ſchielijck daer quam inde zinnen breken
Een zonderling gedacht, heb ick my ſtrax verſteken
Van Fidamant, en hen, die met hem naer het Hof
Gaen nemen hunnen gang, en is te proeve, of

Mijn

Mijn lief my is getrouw : dan of zijn vrye zinnen
Wel ſtrecken boven my een ander te beminnen.
Dus zal ick zo terſtond , op 't Arabiſch gekleed ,
Verſchynen daer hy is, op dat zo niemand weet
Te noemen wien ick ben : en zo Adraſt zijn gangen
Gintz heen genomen heeft , wacht ick hem met verlangen :
Mitz dat hy is de geen die nu in 't Rhodes land
De kloekſten is geacht , te vechten hand voor hand ,
In een beſloten ſtrijd ; en zo zijn hert ſteeds ſteygerd
Om zulcke daên te doen , zal ick niet zijn geweygerd ,
Indien ick hem verzoek , dees zaek te vangen aen
Die my in 't herte woeld. Daer zie ick hem nu gaen
Uyt 't huys waer hy inging , en ſtapt met groote ſchreden
Weêr herwaert aen , dies ga ick hem vaſt tegen treden.
Adraſtes , zijt gegroet. AD. En ghy alzo, Me-vrouw.
Wie wacht ghy dus alleen ? FLO. U.
AD. My ? FLO. Die ick gaern zouw
Af eyſſchen eenen beê. AD. Wil my die vry verklaren ,
Licht raekge tot uw wil. FLO. 't Zal maer geneugte baren.
't Is om een daed te doen die ſtrecken zal tot eer
Van u, en my , en dien , die tegens u te weêr
Zich ſtellen : om daer meê in 't Hof te gaen beproeven
De trouw van Fidamant. AD. Waer in ghy my behoeven ,
Of nodigh hebben zult , dat werd u graeg gedaen.
FLO. Zo koomt , op dat ick u mijn wil doe wel verſtaen.

GROOT Mr. PERIANDRE. CLARIMENE. ADRASTES. 1. 2. 3. RHODIAENS RIDDER. FIDAMANT. FLORINISSE. BODE.

DE over blye vreugd der wijd beruchten zegen
Die wy , door 's Hemels gunſt, geluckelijck verkregen
Op Solimans gebroed, was in 'er eygen glantz
Gebluſt en uytgedoofd : Indien dat God zo tans
Ons die niet had vernienwd , toen deze wrede dieren
Het Rhodiaenſche bloed , met haer afgrijſlijk tieren ,

Verflorpen, door de luſt van haren giergen maeg.
Als zendend, t'onzer trooſt, een die zijn leven graeg,
Voor ons gemeene beſt, en die verdruckte zielen,
Zo moedigh zetten op, dat d'ander meede aenvielen,
Tot zijn ontzet, en hulp; zo dat dees droeve dut,
Door hunnen dapperheyd, ten beſten is geſtut.
Doch dezen gloor die kroont op't hoogſt die heeft geſprongen
Het eerſt in dit gevaer, mitz daer door is gewrongen
Uyt dezer beeſten klaeuw, de braefſte Adeldom
Van't Rodiaenze Land, dies heb ick om, en om
Van dien gelegen plaetz, Adraſt doen naer hem zoecken,
Op dat van my weêr mach, dien klaer geſchenen kloeken,
En Eedle moedigheyt, zo waerdigh zijn beloond.
Dat hem, voor deze daed, d'onſterflijkheyd bekroond.
Daer koomt hy met zijn vrund, en een die door hem't leven
Behouden heeft. PE. Mijn Heer, zoo ick my had begeven,
Na den gewonnen ſtrijd, uyt 't perſſende gedrang
Der menſchen, koomt Adraſt, die vaerdig ſtut mijn gang,
My gevend te verſtaen, dat ick nu wierd ontboden
Door hem van u, voor wie (indien het is vannoden)
Ick graeg mijn leven ſtel, als dat tot welſtand ſtreckt
Van u, of uwen land. G. M. Den Hemel u bedekt
Met alle zegeluck, O! puyck van alle braven,
En vromen die hun naem doen aen de ſterren draven,
Uw daên niet konnen zijn naer volle waerd betaeld,
Met al wat Phœbus ziet, tot daer hy onderdaeld,
Van daer hy in het Ooſt zijn gulde pruyck deê blincken.

PE. Dees reeduen zouden my gants achterdochtich klincken,
Zo my niet was bewuſt, dat uw beleefden aert
Die uyt een vrome ziel vol vreugden had gebaerd;
En dat God nimmer laet met zegen te belonen
Den geen die deugd betracht, dat kan ick nu betonen,
Mitz hy my voor dees moeyt wel heerlijck heeft begaefd
Met deze ſchoone Zon, die ſteeds van quelling laefd
Mijn ziel, die voedſel zuyghd uyt hare zuyvre loncken.

GR. Ick wild' oock uw verdienſt noch met mijn gift beproncken.
Aenvaer dan dit rappier, van 't beſte ſtof geſmeed
Door Thias handen zelf, dat ick wel eer met eed

Beloofd

Beloofd heb juyst aen dien, uyt loutre gunst, te geven
Die in de Ridder-plicht zou boven alle streven.
Dit schitterd klaer in u, dies ick bespeur dat ghy,
Gerechtigh, dit rappier ontfangen moogt van my

PE. Moet ick naer dit ontfang dan mijn aenneming duyken,
Zo doe ick dit beroep dat ick het zal gebruycken,
Gesteven door mijn arm, ten dienst van u, en't land
Waer ghy, door 's Hemels gunst, uw heersing hebt gepland.
Ick krijg voor mijn bestaen een dubbel loon, en zegen;
Om dat ick tot dees gift geluckig heb verkregen
Dees jonge en zuyvre Maegd, die door haer weder min
Mijn ziel houwt vast geboeyt. Dit kond ghy, die mijn zin
Zoo levendig beheerst, door mijnen dienst, getuygen.

CLA. O! Periandre, lief: voor wiens waerdy moet buygen
De vroomste vander aerd; die mijnen ziel beschijnd
Gelijck een heldre zon, hoe fel worde ick gepijnd
Wen uwe heerlijckheyd verzwind uyt mijn gezichte.

PE. O! oogen, die my licht', en in mijn boezem stichte'
Een vuur dat daer in baerd een hete minne-brand.

CLA. Ey! Periandre, neem, ey! neem toch deze band
In mangeling van dien, die met haer lieve strikken
Mijn ziel zoo houwt bestrikt, dat niet op haer kan wrikken,
Dat deze knoop verschuyft. PE. Zo mynen dienst u magh
Naer eeren eysch voldoen, zo weet dat ghy nooyt zagh,
Noch nimmer hebt in my meer zuyverheyd bevonden.

G. M. Alzo het slinx geval verstoord heeft, en geschonden
De vreugd van dezen dagh die met bestemming wierd
Verkoren tot dees zaek, zoo wild' ick datmen vierd,
Van ons verkregen lof, op zulcker wijs, en voegen,
Dat naer geen moorden riek, waer ellik zijn vernoegen
Naer volle wensch uyt schep, en uyt schrab 't voor'ge leet.
Een yeder maek hem dan hier morgen toe gereed.

AD. Ghy, Ridders, die daer zijt, door 's Hemels schik, gekoren
Tot steun van deze staet, in ons twee zijn geboren,
Door onzer Goden gunst, de gaven die 't geweet
Van 't alderscherpst verstand, met eenen tong, gesmeet
Van 't wel uytspreekbaer stof, te recht nauw kan uytspreken
By dees mijn zusters schoont, geen schoont magh zijn geleken,

Zy

Zy overtreffe al, daer by men niemant vind
Die met zijn Ridder daên de mynen overwind;
En op dat ghy bespeurd dat ick geen ydle reden
Van haer, of my, u zeg, zo is 't dat ickze heden
Voor uwer aller oog hier klaerlijk stel ten toon,
Op voorwaerd dat die geen, die my verwind, voor loon,
Mijn zuster hebben zal, zoo 't is uw Heers genoegen.
G. M. Een yder die het lust hem tot den strijd magh voegen.
1. R. R. Zo maek ick my gereed, en treê dan d' eerste aen.
AD. Wie dat het noch aenvang de zelve gang zal gaen.
2. R. R. Ghy zijt noch niet ten end, maer eerstlijck aen 't beginnen.
AD. Ghy ziet dat mijn gewoond, niet strekt als t' overwinnen.
3. R. R. Dat noch mijn lust niet koel dies stel u dan te weêr.
AD. Daer ligt ghy meê, als dood, gezegen voor my neêr.
FI. O Fidamant! hebt ghy, door klem van stale klingen,
Ooyt 't kopere gerucht tot uwen lof doen zingen:
Zie wat de grijze tijd voor een gelegenheyd
Uw krachten heeft verzorght. AD. Het mijn u al verbeyd
Om voor zijn heldre glantz uw overmoed te buygen.
FI. Van u word haest gespeurd, hoe dit naer zich zal zuygen,
Uyt 't vlees van uw gebeent, het lauwe en purpre bloed,
Dat nu alreê, door vrees, van rood in bleekte moet
Ververruwen van aerd. AD. Maer ghy zult, zoo 't vermogen
Niet aen mijn Arm gebreekt, zien scheemren voor uw oogen,
Door 't glinstren van dit stael, de naere en bleeke dood.
FI. Breng u de kracht van dit niet in dien zelven nood.
AD. O Fidamant! Houw' op, mijn Zuster is uw eygen,
Mits al wat wapenen draeg, moet voor uw krachten neygen.
FI. Hy noemdme. Wie is 't die zijn kennis dus verblind?
AD. Adrast, die 't noodloos acht, dat ghy met strijden wind
'T Geen uwe liefd verdiend. 't Sa wilze dan aenvaerde
Gelijck een loon, gevest aen uwe deugd', en waerde.
FI. Wat is 't dat ick daer zie, en myne ziel beroerd;
't Schijnd dat de vreugde zelf my zo in vreugde voerd
Dat door haer lief beweeg, mijn blye ziel nu steygerd
Tot aen den Hemel toe. FLO. Indien u dat niet weygerd
Uw God-vergete waen, en ick om verre smijt
Uw licht verkeerde hoop. Hoe! Fidamant, wat rijt,

Of ſpeeld in uw gemoed? Waer ſtrekken uw gedachten,
Of uw begeerten heen, dat zy u zoo verkrachten,
Dat ghy tot eenen ſtrijd, en dat noch voor een vreemd,
Met zo een blye geeſt, het zwaerd in handen neemd?
Indien de ſchoonheyd der uytlandſe Arabianen
Kan voor de liefde een wegh in uwe ziel doen banen,
Zo rade ick dat ghy dan aen die uw liefde bind,
En door kloekmoedigheyd haer weder-liefde wint.
Ick buyg voor haer verdienſt, en geef de gulde lover
Van d' alderſchoonſte roem gewillig aen haer over;
Dat ick geen hinder doe, of uwe hoop vel neêr
Geef ick u by de liefd', uw eerſte vryheyd weêr.
Fr. Uw klachten, ſchone maegd, haer wel-beſpraekt betuygen
Doch zeer onrechtigh zijn. Verwonderingen zuygen
Niet min in mijn gehoor, als in 't gezicht dat u,
Op 't nieuwe Arabiaenſch, ziet ongewoonlijk, nu
Zoo heerlijk toegeruſt: doch (naer ick meen) zoo ſtrekken
Uw zinnen naer dit wit, om wanhoop te verwekken
In mijn verliefde ziel: maer die het alles wend,
En naer believen keerd, en my voor zuyverkend,
Heeft d' uytkoomſt zijns beſtier zoo gunſtelijck gezonden,
Als ick uw aenſlagh quaed', en doodlijk had bevonden,
Zoo ick met 't gladde ſtael, gevuyſt met moedigheyd,
Voor mijn getrouwe liefd, niet dapper had gepleyt.
Ja, jonge en zuyvre maegd, lijd vry dat ick de ſchooten
Die ghy op my ontlaed, weêr doe tot uwaers vlooten,
En zegge, met verlof, dat ghy beladen zijt
Met miſdaên, dienge my, onrechtelijk, verwijt;
Mits, zoo ick heb gemiſt in plicht van liefdens wetten,
Dat ghy het zelver waerd die my het voorbeeld zetten.
Want zoo ghy opendlijk u ſtelden hier ten toon
Dat yder u, door kracht, verkrijgen kon tot loon,
Zoo hebtghe dit begeer in mijn gemoed doen rijzen
Dat ghy, met wrevel-zin, koomt wederom verwyzen.
Flo. 'k Verwyze niet in u dat uwen eedlen moed
In u een yverluſt tot ſtrijden heeft gevoed:
Maer dat d' onrechtigheên uw zinnen doen verkeeren
Dat ghy een prijs begeerd die ghy niet moogt begeeren,

Die oock op deze voet aen 't geen waer ghy naer haekt,
Noch 't wit van uwen liefd het minſte deel niet raekt.
De liefde eens Arabiſch die ran u door de leden
En d' hoop van haer genot u in den ſtrijd deê treden.
Ten ende moet de vrucht uws zegenings zijn d' erf
Van uw verkregen eer. Zouw ick dat zijn? ey! derf,
Verwaende Fidamant, u zulx niet in-beelde:
Vermitz ghy in 't gevecht met uw rappier niet ſpeelde
Voor uwen Florinis, maer eenen onbekend,
Die u het bloed ontſtack, als in een ſchone lent,
De hete Zonne doet de verſ-ontloken bloemen;
Dies moogd ghy die, niet my, voor uwen winning roemen.

FI. 't Zy dat ick heb geſtreên, of om een Arabiſch,
Of dat het was om u, 't is altijd Florinis,
Die 't wezen zal, en moet voor mijn beloning ſtrekken.

FLO. Het is uw waen die 't zeyd, en die zal u begekken.

FI. Mijn waen die zeyd het niet, de rede wijſt het uyt.

FLO. Uw uytſpraek volgd uw wil, maer zo geen vonnis ſluyt.

FI. Hoe wildghe dat ick zal, naer eyſch, mijn recht uytſpreken.

FLO. Dat ghy gerechtig uyt dat in uw hert magh ſteken.

FI. Zoo doe ick, waerde Maegd, gelijk 't daer ligt geplant.

FLO. Zoo wierd het oock van my gevat, indien 't verſtand
Van my, het eygen wit, niet beter kon begrijpen.

FI. Hoe zeer dat ick mijn tong, of zinnen weet te ſlijpen,
Tot uytting van mijn recht, zy zijn geſtaeg geſtut.

FLO. 't Geweten dat u knaegd, geeft u de ſterckſte dut:
Ghy weet 't verkeerd beſtaen genoeghſaem op te proncken.

FI. Indien het word omringd van uw geſchote loncken,
Zoo praeld het in 'er kritz, en purpre Majeſteyd.

FLO. Daer ſpringt ghy uyt uw tredt, doch 't geen ghy zegt dat ſcheyd
Gerechtigh u van 't recht; 'k veracht u ſpotlijck prijzen.

FI. Ick zal u, lieve Zon, met redenen bewijzen,
Dat alles wat ick zegh op goede rede ſteund.

FLO. Ick weet wel, Fidamant, dat ghy 't u niet bekreund,
Al waerge 't wit' voor 't zwarte, of zwart' voor 't witte ſtelde.

FI. Hoe moogtge, waerde bloem, toch met zoo laſtigh ſchelde'
Doornaegelen dit hert. Is 't u om dat gedaen?
Koom ruk het uyt dees borſt. Neem, neem vry ruſtig aen

Dit ſcherp gewette ſtael. 't Za wil hier nu in boren
't Geen menig oorloghs man deê in zijn bloed verſmoren.
Hier ligt het geen ghy zoekt, en zoo veel heeft geleên,
En daer is ook de plaetz waer ghy word aengebeên;
En juyſt is hier de ſteê, waer ghy, in volle ſtralen,
Met een vergode glants, zit heerelijk te pralen.
Daer vierdmen uw waerdy, als in een heylig hof,
Op een gewyde altaer, verçierd met Mirthen lof.
O Zon! in mijn gedacht, uw liefde is my een keten
Veel zoeter als 't Ambroos dat al de Goden eten,
Wiens kracht ick liever ſmaek, als uyt een goude Kelk,
Ten boorden toe gevuld, de heylge Goden Melk.
Wild ghy dan, ſchone maegd! hier uyt uw zetel rukken,
Zo moetge dit Rappier door dezen boezem drukken,
Daer word u dan vertoond, als ghy 'er oopning maekt,
Dat alles wat 'er is, met zoet geluyd uytbraekt:
Geheyligd zy uw naem ô! waerde Floriniſſe:
Die nu in mijn gezicht vertoond een Arabiſſe;
Maer zo uw ſtale hert noch deerenis bevang,
Zoo ſtraelſe eens op my, ick bid my weêr ontfang
In uwe goede gunſt, na datghe myne ſchulden
Daer in heb uytgebluſt. Flo. Ick kan niet langer dulden
Dat, als verſlagen, nu voor mynen voeten leyd,
Die al zijn trooſt verwacht van mijn medogenheyd.
Sta op dan. Fidamant, het is u weêr vergeven.
Fi. Dat lieffelijk geluyt doet wederom herleven
Het geen de quelling had byna geheel verſmacht.
Flo. Ghy zijt dat waerde wit, waer op dat mijn gedacht
Met liefde en vreugde ſpeelt, dies wil weêr vreugde ſcheppen,
Fi. Die voel ick met geneugt als ick magh lieflijk reppen
Mijn lippen op de uw, en ſmaken zoo een douw
Dat d' aldergrootſte Vorſt zijn luſt, en graegte zouw
Doen groeyen meer en meer. O! als verdweenen krachten,
Nu ſcheptge weder moed. O lieffelijck verzachten!
Dat, door een ſchaerſſe druk, mijn zoete blijdſchap helpt
Te ryzen naer de lucht, en ramp in d' afgrond ſtelpt.
Hoe quaemt dat ghy u, lief, zoo inde waegſchael zetten?
Flo. Maer uyt nieus gierigheên, hoe ghy de liefdens wetten

Geplaetst had in uw hert. Fr. Het is, God danck, vergaen
Dat ick door zijne gunst weêr magh op d'uwe staen.
G.M. Alzoo de blonde Apol 't verçiersel zijn'er haeren,
En d' afgeronnen koetz, wil bergen inde baren
Des woesten Oceaen, zoo worden wy genoot
Te scheyden van dees plaetz, om in de sluymer-schoot,
Naer d' eyssing van de tijd, ons zelven te verquicken.
Adrastes, ghy zult dan op morregen beschicken,
Dat 't alles weder zy op 't heerelijxt gesteld,
Tot voord'ring onzer vreugd, en doen in 't ruyme veld,
Al om Gazel, en hier, in barse wapens blincken
De geenen die hun daên, deên aen de sterren klincken,
Toen door hen 't Turkse Heir gebracht is tot een val.
Bo. Hoe klemd ons dezen druk? ach wat! O Hemel! zal
Ons brave Rhodes toch al lyden en verdragen?
G.M. Wat is 't dat ghy beklaegd? Bo. Ons Rhodes, dat de plagen
Van moord, en branden nu bezwallicken op 't feerst.
G.M. Wat schrik bevangt me daer? Wat vreeze of my beheerst?
Wat is 'er dan geschied? Bo. Ons Rhodes is omslagen
Met menschen, zonder tal: het wenen, zuchten, klagen
Klinkt over 't gantsche land, en zweefd door d' open lucht.
Gazel is al vernield, een yder angstigh vlucht
Voor wapens, en voor vuur, welx opgeheven vlammen,
Vervuld met rook, en damp, de huyzen, dijken, dammen,
Ja alles brengt ten puyn: terwijl het scherp geweer
Ons Ridders jong, en oud, veld op het aerdrijk neêr
Verstikt in 't bange bloed. Ons Vesten, en ons Wallen
Zijn onverzien van volk, daer toe al overvallen,
Eer yemand is gereed te bieden tegenstand.
Wy raken al om hals, en 't Rhodiaenze land
Verzwelgen zal ons bloed, en blyven gantz verloren.
G.M. O Hemel! hebtge dan zo vrezelijck beschoren
Ons algemeen verderf? Wie is de stierder van
Dit droeve ongeluk? Bo. Het is dien Soliman,
Die naer de Staet-zucht dorst, en nimmer kan verzaden,
Dees, zegg' ick, is het zelf. G.M. Hebt ghy uw Ridder daden,
O Adelijk geslacht! ooyt boven aen 't gesternd
Doen reycken, door uw stael, geheelijk nu ontermd

Uw ruwe moedigheyd, en laet ons weêr doen vluchten
Naer 't end des aerdbooms toe, de gruwel der geruchten
Van deze Turkse komst.

AD. Indien mijn gloor, of eer,
Van oorlogs volk omringt, verzien met scherp geweer,
In d' alderwreedste strijd, ooyt heerlijck heeft geblonken,
Zy zal nu zijn vernieuwd.

PE. Ick, die daer ben beschoncken
Van u die Rhodes buygd naer zijnen will' en wet,
Met dit zo heerlijck stael, mijn lijf, en leven zet
Om u in doods gevaer. Wil dan maer slechts aenvoeren
De geen die bloode zijn, de dappren hen wel roeren,
Door 't prikklen van den eet die hen is opgeleyd.

G. M. Een yeder my dan volg, en niet te lang verbeyd,
Om met een moedig hert, gelijk wy deên voor dezen,
De Turcken voor ons macht, zoo als de dood doen vrezen.

AD. 't Zal even, als ghy steld, door stael, en mannen kracht,
Met onverzaegd gemoed wel lustig zijn betracht.

HET VIERDE DEEL.

SOLIMAN. ALCIPPES. GROOT Mr. ADRASTES. *Eenige zwijgende* RODIANEN.

NU heb ick, voor mijn moeyt, verkregen tot beloning,
Dat ick in Rhodes vest ontsienelijck houw mijn woning,
Ick zwier den zegen-vaen, en dwing, door mijnen maght,
't Geen eertijds mijn gemoed in pijne en quelling braght.
Ja Soliman! ghy hebt voor uwen staf gebogen
Den hoogmoed, die daer blonk zo heerlijk in uw oogen.
De zegen wijst u aen dat ghy die de wreede Roên
Uws strafs gebruyken moogt, of ook genade doen

Aen hen, die eer, verhart, zich tegens u verzetten.
De wraeck, die my beheerſt, mijn zinnen pooght te wetten
Dat ick tot eenen loon, en wel verdiende ſtraf,
Hen al tot ſlaven maeck, de reên die raden 't af,
En dat ick hen de hoon huns hoogmoeds zal vergeven,
Doch voorts uyt Rhodes ban, op datze mogen leven,
Naer hun aeloud ghebruyck, op zulk een plaets of ſteê
Daer't hen het veyligſt dunckt dit'z hen't beſt, en my meê;
Als ſpeurend dat mijn lof hier van geen ſmet kan krijgen,
Maer eer, door deze daed, ten Hemel toe zal ſtijgen.
Daer koomt Alcippes aen met eenige die eer
Den ouſt die by hen is hier kenden voor hun Heer.

G. M. Alzo het nood geval ons onder uwe handen
Zo fel gebogen heeft, zo moeten wy de banden,
Daer ghy ons mede bind, gewillighlijck ontfaên,
En duldig draghen't geen dat ons word op gelaên.

Sol. Toen ick naer Rhodes trock, toen ſtreckte mijne zinnen
Dat ick u ſtraffen zou, zo ick u kon verwinnen,
Mits dat mijn hert en ziel vaſt naer de wrake joegh
Om datge, zo verwoed, mijn gantſche Heir verſloeg,
Dat ick met Grademart deê op uw bodem ſchikken:
Dan dat verkoeldze weer, wen ick gae overwicken,
Als dat medogenheyd een vorſt niet minder çiert,
Dan of hy, met gewelt, geſtadig zegen-vierd
Van al het geen dat hem den ſtaet-zucht kan vertoonen.
Dies geef ick u verlof, dat ghy voortaen moogt woonen
Daer u het raedzaemſt dunkt. G. M. Dit onverhoopte goed
Dwingd my, dat ick dees deugd met dank vergelden moed.
Ick gae dan met mijn ſchaer een vrije woning kiezen.

Sol. Zo doet: maer ghy Adraſt, u magh ick niet verliezen.
Ick wil, zo't u beliefd, dat ghy van nu naeſt my
Als ick ten oorlog treck, den opperheerzer zy.
Ick voel mijn hert en ziel tot uwer gunſte dringen,
Om datge, met uw ſtael, zo wonderlijcke dingen
Voor mijn gezichte wracht, daerom uw wille voeg
Naer't geen ick u verclaer, ghy zult dan uw vernoeg
Verkrijgen naer uw wench. Ad. Ick zal, mijn Heer, betuygen
Hoe mijn gehoorzaemheyd naer zijn beliefd' kan buygen,

wan-

Wanneer ick in den strijd, voor u of uwen land,
In't alder grootst gevaer, mijn leven stel te pand.

SOL. Wel wil dan inder yl, 't geen deze ramp kon slechten
Vernieuwen naer vereysch. AD. Ick zal 't weêr al oprechten.

SOL. En ghy, Alcipp' ons volck in order stel, als 't hoord.

ALC. Dat zal alzo geschien, en 't gaet al daedlijck voord.

Rey der uyt-trekkende Rhodianen.

Y zien ons Rhodes treurig aen,
Wiens borgers nu in balling gaen,
En moeten hunnen vest begeven,
En zoecken weêr zo goede kust,
Die hunnen Moeyt en quelling blust,
En weêr verleent geruster leven.
VVat dorre veld, wat mager land,
VVat woeste Bosch, of brakke strand,
Zal ons toch weêr voor woning dienen:
Geen schoon gebouw ons weêr beschut
Voor regen, maer een houte hut,
Bedekt met stroo, met ried, en tienen.
Ons naem die langs den aerdboôm straeld,
En steeds ons hoofd met gloor bepraeld,
Is nu door deze ramp verslonden:
Dat ons by dezen druk omringd
Is dat de Turk nu zegen-zingt,
En vrouw en maegden heefd geschonden,
Bedroefde, en afgesloofde schaer:
Die staeg, voor uw gezicht, 't gevaer
Van alle quelling ziet verschijnen,
VVees noch getroost, en denk, de tijd,
Die alle ramp, en druk verslijt,
Zal ook verslijten uwe pijnen.

Ey!

Ey! laten wy de zilte Zee
Door ploegen, dat geen droever wee
VVeêr koom in uw gedacht zich tonen:
En dan zo met gewapende hand,
Bespringen 't een, of 't ander land,
Licht zal't geluck ons wêer bekronen.

PERIANDRE. SCHILTWACHT. ADRASTES.

WAt d' Hemel toond, de werelt torst is nu beschildert
Met bruyne verf. Ick gae, en loop, gelijck verwildert
Van zinnen, en verstand. Het noodlod had'er juk
Zo op mijn hals gelaên, dat ick, in't ongeluk,
Van Rhodes nederlaeg, geraeckt was inde handen
Van eenen wreeden Turck; doch 'k brak de slaesse banden,
Waer meê ick was bekneld zo haest het donkre kleed
Had alle ding bespreyd. O droeve druck! ick weet,
Nocht kan voor my niet zien, of dencken, 't geen kan banen
Een uytkomst in dees quel, op dat ick stut de tranen
Van mijn beminde lief, de schone Clarimeen.
O ongeluckigh mensch! waer wend ghy u best heen
Tot haer en uwer troost; uw dierbaere uyt verkoren
Is licht met Fidamant, en Florinis verloren.
Ghy zoeckt, op hoop van hulp, de woning van Adrast;
Die u, als vrund van Soliman, dees zware last
Verlichten kan. Hier is t' waer ick noch schaers zie blincken
Het toorts-licht door een spleet, dies zal ick zagjes klincken
Op deze kleene poort. SW. Wie koomt zo onverwacht
Toch kloppen aen de deur dus inde nare nacht.
PE. t' Is een die uwen Heer nu moet door nood-dwang spreken.
SW. Zo zeg dan wie ghy zijt, of geef my eenigh teken
Waer aen hy u, door dit bewijs, recht kennen magh
PE. 'k Ben Periandre zelf, die op den droeven dagh
Van onzen ondergang wierd'aen zijn zijd gevangen.
SW. Ick doe hem deze weet. PE. Spoeyd spoedig uwe gangen;

'k Ver-

'k Verwacht uw wederkomst. AD. O, blixem van uw tijd!
Hoe koomtghe hier zoo spa? PE. De bittre wanhoop rijd
Door aêr, en hersnen heen. Ach! 'k koom aldus verslagen,
Om dat ick niet mijn ramp geduldig kan verdragen.
'k heb my met list, en vlijt gered uyt d' hand van hem
Die my in 't strijden ving, toen Rhodes inde klem
Der turcken is geraekt, en heb mijn vlucht genomen
Tot u door wien ick weêr in vryheyd hoop te comen;
Mits ghy nu hebt de gunst van hunnen Opperheer.
AD. Zijt zorgeloos, mijn vrind, ick zal uw zaek, wanneer
De Zon weêr d' Aerd beschijnd zo neerstelijk verhandlen
By onzen Soliman, dat ghy vry heen zult wandlen.
Dus treê maer met my in, en geef u meê te rust,
Licht dat de zachte slaep uw harde quelling blust.

FIDAMANT.

DE droefheyd zweefd in my als op der aerd het duyster.
Mijn ziel is zonder glantz, mijn leven zonder luyster.
Mijn hert, beroofd van vreugd, van rouw weêr over laên,
En 't geen my oov'righ is, was t' eenemael vergaen,
Zoo niet voorzichtigheyd gedaeld was uyt den hoogen,
En met my, uyt 't gevaer, in vryheyd had getogen
Mijn Suster, en mijn lief, die zijnde naeuw geraekt
Waer ick haer veylig docht, zo heeft myn hert gehaekt
Te weten of mijn vrind was dood, of noch in 't leven.
Ick dool, ick zoek met smert, en ga my zo begeven
Om hem in doods gevaer, noch is mijn moeyt om niet.
Ick zorg hy is om hals. Och God! laet dit verdriet
Mijn zuster, en haer lief zo droef niet overkomen.
'k Vin niet de zekerheyd, daer ick naer heb vernomen
Aen al wat wezen heeft. O druck! mijn oogen luyk.
De nacht, gelijk het schijnt, heeft met haer bruynste huyk,
Alleen om dit verlies, haer droeve leên behangen,
En naer zijn weêrkomst schijnt veel meerder te verlangen,
Als die van haren broêr. Ach! wat my daer beroerd?
De vrees mijn ziel indringt dat voor my word vervoerd

De gene die ick heb in grote rouw gelaten,
Omringd met een gestoet van boeven en Soldaten.
O Hemel! onze ramp toch zoo in blijdschap pleng,
Dat ickze wel gezond, in 't rijk Venetie breng,
Op dat ick dan weêr magh in alle werelts hoeken
Naer dit zo groot verlies van my en haer gaen zoeken.

SOLIMAN.

Had naeuwlijx, door de vaek, mijn afgematte leên
Tot rusten neêr geleyd, ick voelde my bestreên
Van allerley gespook, dat met veel zware dampen
Deê mijn verkregen vreugd weêr in 'er quel verstampen.
My docht dat vuur, en vlam bezwalkte 't gantsche rijk
Dat voor mijn Scepter buygd, en dat ick lijk op lijck,
Wel schendig neêr geveld, in rouw ter aerd zagh dragen,
Tot blijdschap, en gejuyg van die hen had verslagen;
En dat 'er oproer, moord, vast overal verrees.
Dit heeft my op doen staen, mits dat de doode vrees
Door al mijn Adren krimpt, en heftelijk doet zorgen
Dat dit de waerheyd zy, ick haek al naer de morgen:
Om dat ick, om 't bewust, daer zenden magh mijn boôn;
En rust my hier terwijl op mijn verkregen throon:
Doch zoo my deze zorg die ziel te hard quam pramen,
Heb ick Flus om Adrast gezonden, om te ramen
Met hem, watme in dees zaek ten besten was gedaen,
Zoo, naer 't gespook, mijn Rijk was met dees druk belaên.

CAMERLINK. SCHILTWACHT.

Ck ben, zoo 'k wel kan zien, daer nu Adrast, in vrede,
Zijn wooning houwd, ick volg mijn last, met styve treden,
En klop 'er lustig aen. S. W. Wie raest dus inder nacht?
KA. Een Boô van Soliman. S. W. Een vande boeve jacht
Die op zijn stelten rijd. 'k Meen van de droncke bazen,
Die steeds met zulk getier, voor alle deuren razen;
Dus ga vry uwes weegs. K A. Ick zeg my open laet
Of 't zal u qualijk gaen. S. W. 't Is maer vergeefze praet,

Ick laet u zo niet in. K A. Ick zal dit marren wreken;
En zeg noch eens, doe op: ick moet Adraſtes ſpreken.

S. W. Wat wildge dat hy doe? K A. Maer komen by mijn Heer,
Die zijnen komſt verbeyd. S. W. Ick zeg 't hem, en koom weêr,
Zoo ghy een weynig toefd. Hy zal 'er wel haeſt wezen:
Mits dat hy juyſt daerom is ſtrax uyt 't bed gerezen.

ADRASTES.

Et dunktme wonder vreemd dat naer mijn komſt nu wacht
Den groten Soliman, dus inde nare nacht.
't Beducht bevangtme ſchier dat hy my heeft ontboden,
Om my, tot eenen loon, wel wredelijck te doden:
't Kan ook niet anders zijn of zijnen geeſt gevoeld
En voed voor my een haet, die naer de wraek noch woeld;
Maer zo my nooyt de vrees kon ſlaên, ten ſtrijd te komen,
Zo ga ick ook naer hem, bevrijd van angſt' en ſchromen.

De Geeſt van GRADEMART.

Soliman! ontwaek en open uw gezicht:
Doch ſchrik niet voor mijn toorts,of voor diens flickerlicht:
Maer zie hoe dat de klaeu des moorders, door dees wonden,
Mijn leven,met verraed, heeft wredelijk verſlonden.
Koom, zie uw Grademart, die nu niet langer leeft,
Maer,zielloos, als een ſchim, voor uw gezichte zweeft,
Om u dit vals beſtaen wel klaerelijk te zeggen,
En u het eygen wit op 't grondigſt uyt te leggen.
Na datge my, voor ſtraf, had op den hals gelaên
Dat ick gevangen zat, en, voor ons' ramp, Polaen
Had eveneens beloond, doch dat, naer uw gebieden,
Aen ons, in 't minſte niet, zou overlaſt geſchieden;
Zoo heeft Polaen daer op zo ſchendigh omgekocht
Die d' achting hadd' op my, dat ick wierde omgebrocht,
Uyt zorge dat ick hem verhindren moght, of ſchaden
In 't geen dat hy beſtond, met over ſchelmſe daden.
Met vonden, loos beleyd, verkreeg hy aen zijn zy
Die ghy, op uw vertrek, op-leyde uw heerſchappy,

Waer uyt zo groote moord, en oproer is gerezen,
Dat d' eene broêr den aêr, om in bezit te wezen,
Brengt woedelijck om hals. Hier maeckt, een vreugds gebaer,
Twijl daer een ander treurt: uw Rijck is in gevaer
Om, door dees boze twist, tot asch en puyn te raken;
Want elck voor ander wil zich zelf den Keyzer maken.
Het meestendeel Polanes roept voor opper Heer,
Maer uwen oudste Basch die stoot dees wil ter neêr,
En poogd, voor alle ramp, uw rijcken te bewaren.
d' Oproerders doen hun best om vaerdigh te vergaren
Al 't moedigste oorlogs volck dat in uw landen woont.
Dies koom ick dus by u, schoon ghy mijn daên beloond,
Als een ontzinden, hebt, dat ghy hier niet zoud blijven:
Maer trecken naer uw land, om daer weêr uyt te drijven
De mist van deze wolck, die 't ganschelijk bezwalkt.
De tijd eyscht mijn vertreck, den donckre afgrond spalkt
Haer holle kaken op, om my weêr graeg t' ontfangen
In haer bedampte poel: uw borgers zo verlangen
Naer uwen weder komst, daerom uyt Rhodes trekt
En denck dat u, gewis, een vrind hier toe verweckt.

SOLIMAN. ADRASTES.

WAt doode en kill'ge schrik, die daer mijn rust koomt breken
Heeft zo haer banghigheyd in s' levens licht ontsteken
Dat onrust daer uyt walmt? wat was't dat my verscheen?
Een droeve en nare schim, die strax voor my verdween?
Ach! neen, 't was Grademart: hy heeft tot my gesproken,
Zijn wangen waren bleek, zijn oogen diep gedoken;
Het is voorwis zijn geest die om mijn leven waerd,
En met een helse toorts mijn ziel zoo heeft vervaerd.
Wat dreef hy uyt zijn mond? ontwaek, o vorst! van slapen,
Zie hier uw Grademart, ick zagh toen schrikkig gapen
Een vers gesteken wond, en dat zijn grove borst
Noch met zijn laeuwe bloedt was roode en paers bemorst.
Zijn stem was heersch van spijt, mits die my, zoo ick hoorden,
Vertrock dat hem Polaen had nydig doen vermoorden:

En dat, door diens bestier, mijn zo verheven troon
Nu gants aen 't wagglen staet. Het routme, Thagi zoon,
Dat ick u ooyt een leet heb op den hals gedreven.
Hy heeft my daer vertoond dat ick zal strax begeven
Dit Rhodes, en daer op weêr trekken naer mijn land
Dat nu is, door Polaen, in eenen droeven stand.
Nu kend ghy, Soliman, wel klaer en zichtbaer speuren,
Dat u geen yl gespoock, uw eerste slaep quam steuren:
Mits u, door Grademart, is kennelijck bevest.
't Geen ghy in twijffel trock. Nooyt weder in my lest
De vorstelijke wraek, voor ickse magh verkoelen
In't lauwe bloed van hen die naer mijn heersing woelen.
O moorder! o Polaen! hoe durfde ghy 't bestaen?
Dacht ghy de wraek niet zelf op uwen hals te laên?
Ia, valse en boze mensch, dees gruwelijcke stucken
U zullen inde poel van alle ramp verdrucken:
Mits ick geen rust weêr schep, als wen de dood u veld,
En inden afgrond stelpt. AD. Wat maeckt' u zo ontsteld,
Of deê u, groote vorst, toch voor uw oogen waren
Dat ghy my dus ontbood? SOL. Mijn geest was vol bezwaren
Toen ick op't bedde lagh. My docht dat moord en brand
En niet als oproer was ontsteken in mijn land.
Dit prangde my zo hard dat ick om u moest zenden,
Om weten wat u docht geraên om voor te wenden.
Mijn hoop die steunde op troost, en tradt zo voord van't bed,
En nam tot hier mijn gang: ick heb my neêr gezet
Op dien verheven stoel: daer raeckte ick op in dromen
Tot my de slaep beving, waer uyt ick ben gekomen,
Door dien een flikker-toorts, gevat van eenen geest,
Voor mijn gezicht verscheen; dit maekte my bevreest,
En noch meer, toen ick hem voor Grademarte kende,
Die, door uw Ridder-daên, wel eer zijn hielen wende
Naer't Rhodiaensche land. Hy zey my dat Polaen
Hem doen vermoorden had, en door zijn schelms bestaen
Mijn land in oproer brengt, om tot 't gebied te raken.
Dit doetme meer en meer naer myne scheyding haken.
Dies, zoge my en't rijk gezint zijt dienst te doen,
Ra my dan tot het best, en wil u vaerdig spoên

Dat alles zy gereed om voorts van hier te varen,
Alcippes zal mijn volck terstond by een vergaren.

AD. Zijt zonder zorgh, mijn Heer, en steun vry op de trouw
Van my, eer 't witte in't zwart', en zwarte in't witte zouw
Veranderen in schijn, eer, om 't verlies van't leven,
Ick uwen dienst verlaet, of die zal tegen streven:
Maer zal met moed, tot dienst uws lands, en u de zee
Door ploegen met uw volck, doch ick heb eenen beê
Die ick aen u verzoeck, en datelijck uyt zal leggen,
Indien't u wel gevalt. SOL. Wil my die vrylijck zeggen,
Zoo't tot geen hinder streckt. AD. In't minste niet, maer eer
Tot uwen lof, mits ick aen u de vryheyt weêr
Verzoeck van een, mijn goede vrund, die in de handen
Van d'uwen was geraeckt, doch heeft zich uyt de banden
Van hen met list gered, en quam te nacht tot my
Met deze reên: verzoeck aen Soliman dat hy
Mijn vryheyd wedergeef. 't Is hem die ghy in't mayen
Der menschen op ons boôm, zo vreezelijck zaegd zwayen
Dat Costelijck Rappier, dat hem wel eertijds schonck
Ons Rhodes oppervoogd. SOL. Is hy't wiens luyster blonk,
Tot onzer aller schrick, veer boven al de helden
Die hen toen in't gevaer, voor hunnen Rhodes stelden,
Zo is't my dapper leed, dat ick hem missen moet:
Doch mijnen wil hier in naer uw begeeren doet.
Daer is het geen hem diend. Waer my is aengelegen,
Dat doe oock naer uw eed, ick zelf zal overwegen
Wat my nu dienen zal. AD. 't Zy van my zo beschikt
Dat nooyt mijn dienst aen u uyt rechte spoorsel wrikt.

PERIANDRE. ADRASTES.

En bange Zorg mijn ziel bestormde en zoo bewaekte,
Dat ick, geheel verbaest, uyt slaep, en sluymer raekte:
't Een spook mijn geest in vloog, en't ander daer weêr uyt,
En't darde heeft mijn rust, door haer geweld, gestuyt.
't Verlies van Fidamant, en van zijn Florinisse
Quam dringen in mijn hert: maer! ach dat ick moet misse

Mijn lieve Clarimeen beknelde zo mijn ziel,
Dat die daer op gestaeg een wakende ooge hiel,
't Was eerst of ickze steeds zagh voor mijn oogen zweven,
Dan wierd op't lest van my gehelijck wegh gedreven.
Hoe zeer ick zuchte, of riep, ick zach voor mijn gezicht
Niet meer het zoet gelonck van 't goddlijcke licht.
Toen was ick, door den druk, gehelijck afgemarteld,
Het heygden al in my, mijn ziel scheen al gesparteld
Op d'oever van'er vaerd, zoo 'k onverziens voor my
Een heldre schijnsel zach; 't oog slaende van ter zy
Zo zagh ick, naer my docht, een jongh-vrouw, die haer oogen
Bevestе op my, en hiel (wiens aenzicht gants betogen
Met eenen sluyer was) noch eene by der hand.
Treur toch om Florinis, noch oock om Fidamant
Niet meer, sprack zy, en noch veel min om Clarimene,
Op dees uw heyl moet staen. Dit zeggend, zy met eene
Afnam den sluyer-band die't aenschijn hiel bedeckt
Van dien die by 'er was. Hoe wierde ick op geweckt!
Mijn tong voer aldus uyt, wat speurdge daer, ô oogen!
Den Hemel daeld op u, of ick worde opgetogen
Tot in zijn heerlijckheyd. Toen sprack de eerste weêr.
Dit is de geene zelf waer naer ghy voortaen meer
Moet haken als naer dien die ghy nu hebt verloren.
Des hemels schik heeft dees tot uwen deel verkoren.
Trek vry van Rhodes af, dees zal, eer datghe land
In uw geboorte plaets, verstrecken tot een pand
Van uwen zuyvren liefd. Toen zijnze weêr verzwonden
Waer door ick my noyt heb zoo fel bestreên bevonden
Van een verwoed gewoel der dromen die my 't hert
bezwalkten als een damp, doch wierd noch van dees smert,
Op't lest geheel ontzet, en kreeg mijn voorge luyster.
Ick sloeg mijn oogen op, en speurde dat het duyster
Dees nachts noch stede hiel: doch 'k ben van't bed gegaen,
En vraegden naer Adrast, om hem te zeggen aen
Dat ick mijn Reys aen nam. Hy is terstond ontboden
Van Soliman, wierd my ghezeyt, die hem van noden,
Tot yets gewichtighs, heeft. Toen woelde in mijn gedacht
Dat hy zo was ontboôn, en wezen omgebracht.

Dat

Dat drukt my op een nieuw, wie zal, is hy verslagen,
Toch mynen vryheyds beê nu aen dien Heer opdragen?
Wat pas ick oock op hem, ick zelf wel oopning maek
Die aen my vryheyd geef, en laê noch wel de wraek
Op dezen Turk zijn hals, heeft hy mijn vrund doen sterven;
En doe hem d' Helse poel voor zijnen loon verwerven:
Dus waer ick vast naer hem, en zo den dagh verwacht,
Op dat alsdan mijn reys, of opzet word volbracht.

AD. Ick neem van Soliman weêr regelrecht mijn gangen
Naer mynen goeden vrund, die vreugde zal ontfangen,
Wen ick hem overgeef 't verkregen vry geley.

PE. Wie komt daer op my aen? Wat is 't dat hy daer zey,
Of half mompeld mort, zo ick niet qualijk hoorden,
Zoo sprak hy van mijn vrund, hy heefd hem doen vermoorden;
En koomt licht om my meê te rukken vander aerd.

AD. Wat wildghe van een moord? PE. Uw wezen op my staerd,
Of ghy my daer meê driegd. AD. Naer 't hooren van uw spreken,
Zoo preuteld ghy van moord. Wie hebtge doot gesteken,
Of wredelijk verrukt? PE. Mijn quelling, en mijn rust
Ten huyze van Adrast. AD. Heeft dees ook uytgeblust
Het leven van mijn vrund? Wat komt my daer bestoken?
Op u, ô valse boef, zal woedigh zijn gewroken
De gruwelijke daet, en moetwils overlast,
Die ghy bedreven hebt ten huyze van Adrast.
't Sa pas op uw geweer. PE. Ick heb alreeds in handen,
't Geen menigh oorlogs man deê ruymen, tot zijn schanden,
Dat nu de moord mijns vrunts zal wreken door uw dood.

AD. Dit is hem die ick dacht te wezen uyt de schoot
Des levens wegh-gherukt. O waerde Periandre!
Mijn vreuchd weêr adem schep; hoe! zouden wy malkandren
Dus smaken doen de dood? PE. Ick meende, waerde Adrast,
Ghy waerd al lyveloos. AD. Ick wierd zo flus door last
Van Soliman gewekt, om strax by hem te komen.

PE. Ick dachte dat u daer het leven was benomen.

AD. Neen, anders was 't met hem, daer is uw vry geley.

PE. Nu is het, Hemel, tijt dat ick van Rhodes schey,
Om dien, die my verscheen, door liefde en gunst te winnen.

AD. Een noot-perssende zaek trekt my nu weêr naer binnen.

Auroor klimt op 'er koetz, en weêr den Hemel dekt
Met aengename rood, de duysternis vertrekt,
En laet 'er leger-steê.
Pe. De nood my perst te scheyden;
Dies zegg' ick dan, vaer wel, de vrundschap in ons beyden
Blijft eeuwighlijck gehuyst.
Ad. By dit zegg' ick vaer wel,
'k Moet gaen dat ick volbreng de's groten Heers bevel.
Pe. O hemel! geef dat ick de haven magh bezeylen
Daer ick, met luk bekroond, mijn heyl in kan bepeylen.

HET VYFDE DEEL.

MESSENIA, EN LYLIANE.

Ch! lieve Lyliaen, wat my te nacht verscheen?
Ly. Wat toch?
Me. My docht ick zagh in mijne kamer treên
Mijn lieve en waerde Zoon, die over zoo veel jaren
Van my en u met leet en hertzeer is gevaren.
Een ongemene vreugd omringde toen mijn hert,
En dreef 'er uyt de knel van mijn geleden smert.
'k Riep, koom, ey! nader my, mijn lieve Periandre.
Mijn droeve quel die moet in blye vreugd verandre;
Hy had een Godlijck beeld noch aen zijn slincker zy,
Daer op hy wyzend, sprak toen blyelijk, tot my:
Dees is my voor de moeyt van mynen reys geschoncken:
Dees heeft in mynen ziel zoo heerelijck geblonckeu
Dat ickse waerder acht: dan dat ick had de schat
Van 't heerselijck gebied der alderbeste stadt;
Dus houdse toch zoo waerd' als my, is 't uw behagen,
Of anders zultge my ook geene liefd toe dragen.
Ick zeg 't toe mits ick niets in haer onwaerdigs vond:
Doch voelden yets in my het geen dat tegenstond:
Maer hadze naeuw by my, of zy is dood gezegen,
Omstrengeld van zijn arm, en hy, by haer gelegen,

Ging meê den zelven gang. Dit deerlijk ongeluk
My zwijmen deê van ſmert', en overgroten druk,
En heeft my, bang, en droef, uyt mynen ſlaep doen komen.

LY. Onſtel u niet, Me-vrouw, het zijn maer ydle dromen,
Gae met my weêr naer huys, en denk dees droeve pijn,
Die zal voor u en hem maer enkle blydſchap zijn.

PERIANDRE. LYLIANE. MESSENIA. CELINDE.

DEn Hemel zy gedankt, door wien ick heb de zegen,
Daer al mijn heyl opſtond, geluckelijk verkregen,
En is de jonge bloem, die in 'er vollen ſchoont,
Tot Rhodes inder nacht, wierd in mijn ſlaep vertoond.
Zy wacht daer gintz naer my, dies ick Loreyn moet loven,
In mildheyd, en in pracht, voor alle Vorſten Hoven:
Om datze my daer is tot pand van liefde, en voor
Mijn quel verleend. O overzeegbaer luk! waer door
Mijn afgeſloofde ziel, nu weêr mach adem ſcheppen,
En ſmaken meerder zoet, als uyt het lips gereppen.
Dit is het huys van mijn Voor-vaedren eer geſticht
Waer ick mijn oogen eerſt geopend heb aen 't licht.
Ick klop 'er dan op aen, geef toch, ô Hemels hoeder!
Dat ick weêr zie gezond mijn lieve en waerde Moeder.

LY. Wat koomtme daer te voor! is 't, Hemel, niet de Zoon
Van uw Meſſenia?

PE. Ghy trefd de rechte toon
Zoo ghy het vaſt vertrouwt.

LY. Ick kan by na niet leven.
Zouw ick uw Moeder niet uw komſt te kennen geven?

PE. Ick ben, ô goede God! geheel van vreugd verkracht,
Mitz ick daer uyt verſta, dat dien ter wereld bracht
Den gene die ghy nu met gunſt hebt begenadigd,
Noch in het leven is, en noch mocht zijn verzadigd
Mijn eerſt ontvonkte vlam, gebaerd uyt Lyliaen,
Zo niet een ander vuur die heel had doen vergaen.
Daer daegd mijn moeder op.

ME. De vreugd my zelf koomt tegen.

PE. Mijn blijdſchap huwt aen d' uw, en uyt mijn hert koomt vegen

De

De quel, zo lang geleên.

ME. 'Zijt welkoom, lieve Zoon,
Ick dacht al dat de dood van d' aersche levens troon
Alrede u had gerukt. 'k Voel tot mijn hert indringen
De blijdschap, en de vreugd, die ook mijn ziel omringen.

PE. Dit is 't noch niet alleen, dat u zal deze vreugd
Doen steygren Hemel-hoog. Een die de witte deugd
Met gulde Lov'ren kroond, en die de heerlijkheden
Beschittren om en om de zuyverlijke leden,
En 't Hemels aengezicht, nu met my delen moet
Uw moederlijcke liefd.

ME. 't Verstrekt my 't waerste goed
Dat ick verkrygen magh, als ick u kan vernoegen.

PE. Wil dan, zoo 't u beliefd, u op dees plaets toch voegen
Te wachten, tot ick breng de prael van mynen Ziel,
Daer in 't Loreynse Hoff, mijn trouwe liefd' op viel.
Dit voorderd dan mijn reên.

ME. 'k Zal u terwijl verwachten.
Daer sluypt, ô Lyliaen! yets vreemts in mijn gedachten.
Hy sprak daer van Loreyn dat beeld my inde zin
Van 't Kind dat ick daer eer doen voeden heb ter min;
En dit is 't niet alleen, 'k voel door mijn leden dringen,
Dat my een groote ramp zal by dees vreugd' omringen:
Mits my weêr koomt te voor 't geen ick u laestmael zey
Hoe dat hy weder quam met een, en datze bey
Verrukt zijn door de dood, voor mijn beschoten oogen;
Waer door mijn zoete vreugd' geheel was wegh-gevlogen,
Dit overlaed' op nieuw mijn afgepijnde hert,
En stuwt tot in mijn ziel een druk van bange smert.

LY. Vertroost u toch, Me-vrouw, en wil 'er dit uytrapen
Dat deze toen niet zijn voor uw gezicht ontslapen:
Maer juyst zijn quel, en haer die by hem was, en uw
Zoo langen tijd geleên.

PE. Aenschouw, ô Moeder! nu
Wat uwen Zoon u koomt voor uw gezicht vertonen.
Is dit geen Hemels beeld, de schoonste vande schonen
In al die levend zijn? dit was mijn lieve bruyt,
Maer nu mijn waerde helft, en kostelijkste buyt

Die my is toegedeeld, door 's Hemels mildigheden,
Voor al het zwaer verdriet, op mynen reys, geleden:
Dies ickze waerder acht dan dat ick wierd beloond
Met eenen Vorſtendom, ja Koningklijk gekroond.
Mijn loon van dertien jaer, mijn lief en mijn getrouwde,
Hout ghy my voor uw zoon, zo moetghe dees oock houden;
Als my, voor uwen kind, en dochter die de band
Van Gods inſtelde echt, door liefd met hand in hand,
Aen my zo heeft geſtrikt, dat ramp of ſlinxe vlagen
Mijn liefde noch de haer ooyt zullen konnen jagen
Uyt ons vereende hert, maer vindge zullix quaet,
Zo zultge my, uw zoon, niet houden inde ſtaet
Als ghy verſchuldigd zijt.

ME. Neen, zoon, ick zal de dagen,
Die 'k noch te leven heb, zo groote liefde dragen
Tot u, en deze helft, dat daer in geen verſchil
Van u kan zijn gemerkt, dies koom, mijn kind, ick wil
Aen u, als hoord', mijn plicht met deze kus bewyzen,
Zoo lang ick leven heb zal meer en meer noch ryzen
Mijn moeder liefd tot u, en mijn beminde zoon.

CE. Mijn danck, ach! moederlief, verſtrecken moet tot loon
Aen uw beleefden aerd. 'k Zal met gehoorzaemheden
Aen u mijn dienſt en plicht, naer uw belieft, beſteden:
En zult nooyt ſpeuren, of bevinden dat mijn man
In mynen doen yet ziet, 't geen hem, of u my kan
Ontrekken uwen liefd.

ME. Koomt kindren u vermaken,
Om in mijn huys de vreugd' in ons zoo wel te ſmaken,
Dat daer door al de quel, en lang geleên verdriet,
Door uwe lieve komſt, van groot verteer tot niet.

LYLIANE.

El moght meſſenia met groot beduchten vrezen
Voor d' uytkomſt van den droom, die in den nacht voor dezen,
Haer in den ſlaep beving, vermits die even zoo,
O noodlot! is gebeurd, O ſpoock, ô droom en boô

Haers

Haers droeve ramp! waerom hebt ghy ons niet gezonden
Een middel daer door wy dat onluk ſtutten konden?
Haer zoon en 't kind van hem en haer de felle dood
Gerukt heeft, met een greep, ſtrax in'er yſren ſchoot.
Mijn af-geſtorven lief is d' aerde al af-geſtorven
Na dat hy, in gevaer, zo lange heeft gezworven
De gantſche wereld door, naeuw had hy ons verhaeld
De wondren van zijn reys, en zagh zijn moeyt bepaeld,
Of zijn Celinde viel geſtrekt in zijnen armen,
En uytbraekt' hare ziel. Hy wou, doch kon niet karmen,
Mits dat hem voortz 't geluyd, was vaerdelijk geſtut
En meê de ziel ontvoer, hoe kan ons zwaerder dut
Van uw gerechte hand, O Hemel! zijn gezonden.
O! Periandre, lief, uw gaven die 'er ſtonden
En bloncken in mijn ziel, die dacht' ick met gemak
Nu wederom te zien, als juyſt dees droeve krak
My alle hoop beneemd. Barſt uyt, O bange tranen!
En wild een open wegh aen zucht' en hicken banen,
Tot dat, heel uyt-geteerd, my oock de ziel verlaet
En vliegd naer dien die in 't gedacht noch heerlijk ſtaet,
En die de aerd wel haeſt in 't duyſter zal beſtelpen,
Ick geef'er my van daen. Neen! Lyliaen moet helpen
Dat toch de laetſte eer word heerlijk uytgevoerd
Aen hem waer van mijn geeſt zal eeuwigh zijn ontroerd.
Men is nu al gereed dat hy met zijn Celinde
Uyt ellik eens gezicht, en zonder dat het binden
Huns echte zy ontſtrikt, verkrygen zal het geen
Dat hen daer toe vereyſcht, dies ga ick daer dan heen.

FIDAMANT, LYLIANE.

Wie zal my vande laſt der moeyten toch ontlaeden?
O Clarimeen! wie zal toch van uw wangen dwaden
De tranen, die my meê,geperſt van deze pijn,
Steeds bigglen uyt 't gezicht? wie zal ons trooſter zijn?
'k Heb u met Florinis gebracht tot in de haven
Waer uwen woonplaets is, ick gae, in druk, noch draven

En zwerven over zee, en land de wereld door,
Ick zoeck, ick ren, ick vraegh., maer noch geen tyding hoor
Van hem die my een vrund, en haer een wel beminde
Verstreckte, eer het geval kon dezen band ontbinde'
Waer zijtge, o Periandre, steunsel onzer hoop?
Zal al mijn groot gewoel niet wederom de knoop
Herhechten van ons liefd? 'k Ben in Escovy Tempel,
Best kniel ick hier voor God, op zijn gewyde drempel,
En bidd' hem, nadien ick voor al mijn draven niet
Kan vinden dien ick zoek, dat hy in dit verdriet,
Verlichten wil de quel des droeve Clarimene,
En my gezond weêr voer, daer ick haer troost verlene,
Met mijnen Florinis, die, met een groot verlang,
Mijn wederkomst verbeyd. O Hemel, Hemel vang
Toch eens, in het gehoor van uw medogenheden,
Mijn stem die hulpe roept met smeken, en gebeden.
Bestraelme met uw gunst, bestrael, bespoeyme met
Genade.

Felle ramp!

LY. Wat stut daer mijn gebet?

FI. O pijn, O smert; verdriet, en droeve ongelucken!

LY. Zult ghy my slinx en dwars het leven dus verdrucken?
Verstomt dan nimmer niet, O bitz geval! de klaeuw
Van uwe nydigheyd. Mijn hert, ter dood toe, flaeuw
Dat uyt't naeuw eenen klacht, door't perssen van de hicken,
Met zuchten ondermengd.

FI. Wat wil dit.

LY. Nare schricken!
Benevelt my niet meer, treckt spoken van my af,
Of worpt my toch gezwind het lichaem in dit graf
Terwijl my God de ziel geheelijck voerd naer boven
Tot aen zijn heylge Throon, om hem met dank te loven.

FI. Hoe koomt het, droeve mensch, dat ghy doet zucht op zucht.
Doorklincken dit gebouw?

LY. O jammer! onluk, vlucht
Uyt mijn gedacht, 't hert barst.

FI. Ey! wil uw hooft op beuren
En zegme, waerde vrouw, wat doet u treurigh treuren.

Wie

LY. Wie'eyscht me?

FI. Die u zoekt te troosten. LY. 't Slinx geluk,

Heeft, Heer, my haest vernield.

FI. Uw droeve en zware druk

Gerechtigh tuygd te zijn, en speur wel dat uw klagen
Hier uyt haer herkomst heeft, van die de dood, verslagen,
Heeft in dit graf gestelpt, doch mijn gemoed niet strekt
Dat ick u yet vertoon dat uwen voorneem trekt
Van 't wit waer ghy op doeld, ick wil 't oock niet verachten
Uyt vreze dat ick mocht de zielen van 'er klachten
Beroven; daerom datge haer daer mede vest
Voor eeuwich in 't gedacht, maer weet dat ghy ook lest
De hardste drang van dien, indien ghy zijt geboren
Van zoo gedwegen aerd dat ghy my reên moogd hooren.
't Kan zijn dat, door 't verlies, van eenen Man of Broêr,
Uw droefheyt eerst dus zwaer in 't diepst uws herte voer,
En daer uyt dringen deê dees zuchten, hicken, klachten,
Waer mede ghy het hard van 't marber schijnt te zachten.
Vertroost u toch, Me-vrouw, en denck dat ghy voor wis
Nu zelver loopt gevaer door uwen deerenis;
En zultze zoo noch eens den bittren dood doen smaken,
Indienge door dees quel uw ziel koomt uyt te braeken.
Ghy werpt ter neêr de hoop huns levens die herleef,
Zoo ghy in uw gedacht aen hen noch Adem geef.
Dus open my uw quel, en wil u wat bedaren,
Licht dat ick dan noch vind' een troost in uw bezwaren.

LY. Mijn Heer, wie ghy ook zijt, 'k ben niet verwonderd, nocht
Ontset, dat u mijn klacht tot deernis heeft gebrocht:
Mits zich medogenheyd, na 'k altijd heb bevonden,
In d'eedle Zielen huyst, dien niet zal zijn geschonden
Door u, na 'k meen, wanneer ghy weten zult, waer in
De ramp bestaet dat ick het klagen dus bemin;
Ick ben ook vry van zorg dat ick van geen misdaden,
Dan, in het minste deel, zal zijn van u beladen.
Ja, eedle Heer, ick ben de droeve Lyliaen
Die om 't verlies eens Man, noch Broêr de minste traen
Niet stort, maer om d' onnozelheyd diens' heeft verloren,
Toen zy, gezegsaem zijnde, haer heeft dees quel geboren.

Dit

Dit donckre graf is wel de oorzaeck van mijn klacht;
Wat aen gaet dien 't besluyt, nooyt streckte mijn gedacht
Dat ickze heb bemind, of vaste liefd gedragen,
Als die my d' eerbaerheyd toezeyde of kon behagen.
Dies zo ick zuchten uyt, of bange tranen stort,
Gedij 't alleen daerom, dat met mijn misdaet word
Gehelijck uytgewist, en uyt den grond gewreven
Dees letteren diemen heeft op dezen steen geschreven,
Op dat mijn misverstand van nu tot eeuwigheyd
Wort klaerlijck afgedruckt, en over al verbreyd.

GRAF-SCHRIFT.

Hier rust de Vader by het Kind;
De dood hier Broêr, en Zuster bind:
Daer toe de Man, en Vrou te zamen;
En zijn niet meer dan twee lichamen.

FI. Hoe ick dit meerder lees, en ick met zinnen slijpen
Om dezen inhoud peins, te min kan ick begrijpen
Wat dat dit zeggen wil: 't schijnt my te byster vreemd
LY. Ick raeck 'er nimmer uyt, zo ghy daer af niet neemd
De duysternis die 't dekt.
Ick zal als die gordijne
Verschuyven deze wolck, en u doen helder schijne
De dagh waer ghy naer vraegd, hoe wel dat dan mijn pijn,
Doende aen u dit verhael, daer door verzwaerd zal zijn.
't Was in dit vruchtbre vleck waer dat ick wierd geboren
Dan heb juyst op dat uur mijn ouderen verloren.

En

En raekte toen voorts in Meſſenias behoet
Die my gelijck 'er kind, naer eyſch, heeft opgevoed:
Maer kon noch naeuw de tijdt van mijnen lent beraken
Of moeſt de bittre ſteek van 't dwerſe noodlot ſmaken.
Zy hadde noch een Zoon van mijnen ouderdom,
Geheten Floriant, die, zonder wederom
Met liefd te zijn geloond, op my zijn liefde leyde.
Hy zocht my ſtadigh aen, ſchoon ick hem dickwils zeyde:
Ghy ſmeekt toch al vergeefs: 'k ben zo vermetel niet
Dat ick u min. Laet af, ick bid, naer hoger ziet,
Ick ben uw liefd niet waerd. Maer hy vervolgde in ſmeken,
Om mijn verharde moet, of wrevelzin te breken.
Hy won int' eerſte niet, maer gaet op't leſt zo aen
Dat ick, van quel vermoeyd, hem drukkig toe moeſt ſtaen,
Op eenen zeekren tijd mijn minne te genieten.
Ick zagh dit uur te moet met leedzijn en verdrieten:
Maer toen den dagh verſcheen dat ick de naeſte nacht
Mijn eer verliezen moeſt, zo prangde my 't gedacht
In voegen dat het vocht vaſt uyt mijn oogen vloeyde.
Dit zag Meſſenia, die my wel lange moeyde
Naer d' oorzaeck mijns geween, dies ick, tot inde ziel
Bedroeft, haer zey dat een mijn eere zocht, zy viel
My voorder aen, maer zo ick niet mijn zin kon ſtreckten
Dat ick haer dit geheym zou opentlijck ondekken,
Zo zeyde ick, 't is zo een, die 't liefſt is in uw hert.
Wat is daer uyt gebuurd? het baerde nijd en ſmert
In 't diepſte van 'er ziel; mits zy niet lang voor dezen,
Was wederom hertrouwd, zo dachtze, 't kan niet wezen,
Of 't is mijn Philidor, de minne noch niet woond
In Floriant mijn zoon, die heeft daer van getoond
Aen my te zichtbre koelt, dies, zonder meer te vragen,
Zy ſtrax geboot dat ick mijn queller zoude dagen
Te komen op een zael dien zy toen aen my wees,
En dat de naeſte nacht. 'k Had niet de minſte vrees
Van 't geen uyt dit verdrag zo wonderlijck geſchieden.
'k Volbracht dan zo 't bevel van haer (die brand'en zieden
Van tooren op'er man) dat ick'er Zoon dien nacht
Deê komen in die plaets, vermits ick deze dacht

Te zijn die haer vergramde, op dat hy zouw ontfange'
't Verwijt zijns dertle wil. Zy hadd' alrede lange
Gewacht naer hem, wiens komst zy niet mocht hopen, dan
Heeft van 'er Zoon, door ydle waen ontzind, als Man,
In deze droeve nacht, het min-genot genoten.
Auroor noch niet de lucht met Purper had beschoten
Of Floriante had, onwetende, volbrocht
Een zond waer op dat hy in 't minst niet had gedocht.
De vrees elx tong zo hiel, dat d' een tot d' aêr geen reden
Van kennis uyting sprak. De nacht was naeuw verleden
Of ick trad naer dees plaets, en quaem Messeen te moet.
Ick heb, sprak zy, geblust, en wel gelest het bloed
Dat van onkuysse vlam zoo dapper op u branden.
Zijn dat, O Philidor, d' uytwercksels van de panden
Uws trouw aen my beloofd? Ick had dit naeuw gehoord
Of 't was of my een stael het hart had doorgeboord.
Zy ziende my onsteld, begeerde ick zouw 'er zeggen
Wat toch de oorzaek was. Toen ging ick haer uytleggen
Het botte misverstand. Dit pijnde haer zo de ziel
Dat zy, door zware quel, bezwijmt ter aerde viel.
Ick trooste haer, naer mijn macht, in deze droef elenden,
En gaf 'er raet zy zouw uyt haer gezicht verzenden
De oorzaek van 'er quel. Zy neemt mijn raet ter hert,
Verzoekt hem tot een tocht. Hy voelde wee en smert
Dat hy 't bewilligen moest: mits hy, naer zijn geweten,
Niet beter was bewust, of hy had my bezeten;
Want hy, naer zichtbre schijn, zijn willen naer de wet
Der liefd toen op my had gegrondvest en gezet:
Maer hoorend dat zijn reys zou naer Venetie strekken
Heeft hy zoo veel hy mocht, zijn leetzijn gaen bedekken.
Hy nam zijn af-scheyd dan, en voer toen daer op af,
Na dat hy rechte blijk aen my van liefde gaf.
Hy ging en liet ons gants bedampt van ongelukken
Maer dezen druck die quam Messeen op 't hardste drukken
Toen zy haer vond bevrucht, en noch in twijffeling
Wie d'oorzaek hier van was: maer met verwondering
Bespeurde ick toen zy quam op haren tijd te baren,
Als dat het kind van trek, van wezen, lonk, en haren

In alles was gelijk haer Zone Floriant,
En noch een dochter was, die zy terſtond meê zand
In 't Hof van den Loreyn: om in 'er ziel het woeden
Van dees onnooſle zond in 't minſte niet te voeden.
Haer lieve Floriant deê dikwils ons verſtaen,
(t' Wijl hy zijn woning hiel by den Venetiaen)
Hoe 't met zijn leven ſtond, en liet my t' elcken weten,
In wat geſchrift hy ſchreef, dat hy niet had gereten,
Hoe veer hy van my was, mijn liefde uyt zijn hert.
Maer wat geſchiede my? Hoe wierd mijn ziel door ſmert,
Tot barſtens toe, bekneld, wanneer ick inde laetſte
Een andre name las? Jupijn nooyt donder kaetſte,
Die zulcken ſchrikking gaf in een gepijnde ziel,
Gants overlaên van zond, als op mijn hert toen viel:
Maer deze druk en quel moeſt weêr in zich verſmoren
Toen my Meſſenia, niet lang daer na, deê horen:
Hy draegd door mijn bevel dien naem die ghy daer ziet:
Zy ſchreef toen weêr aen hem, waer ick haer meê toe ried,
(Om dat het my weêr ruſt en hem zouw vryheyd geven)
Dat ick de ziel was quijt, en 't lichaem, zonder leven,
Lagh in een graf beſtelpt. Dees valſe tyding heeft
Aen hem voor waer verſtrekt, mijn ziel noch angſtig beeft
Als ick herdenk hoe ſterk my quam de rouw bevangen
Toen ick daer na van hem geen tyding kon ontfangen.

FI. Een vreemden inval ſluypt in 't diepſt van mijn gemoed.
Ick bidd' u dat ghy toch aen my dees eere doet,
Te zeggen voor wat naem hy zijne ging verandre',
En hoe veel tijds geleên. LY. Maer dien van Periandre,
En 't is wel dertien jaer dat hy de reys aennam.

FI. Zoo lang is 't ook geleên dat tot Venetie quam
Een die dees naeme droeg, en die ick heb gehouden
Voor mynen grootſten vrind, die ſtadig zich vertrouden
Op my, en ick op hem in allerley gevaer.

LY. Wat is 't dat ghy toch zegt? Ick weet niet wat my daer
Zo onverziens bevangt. Eer d' aengevangen reden
Van my haer loop verlaet, wort u van my gebeden
Dat my mach zijn verhaeld, hoe ghy de kennis kreeg
Waer uyt uw vrundſchap ſproot. FI. 't Scheen dat die heymlijk zeeg

Van d' Hemel in ons hert: zoo haeſt als hy quam landen
Ter haven van Veneetz, zoo hechten zich de banden
Van onze vrundſchap vaſt, ick ſprak hem oock, Me-vrouw;
Toen hy ontfing de weet van uwe dood, de rouw
Die toen zijn hert beving kan ick u niet uytſpreken.
Door hem miſt' ick een Maegd, hy zelf ging hem verſteken,
En vlood uyt haer gezicht. Wy quamen naderhand
Met dees, die hem vervolchde, in't Rhodiaenſche land,
Waer dat hy uyt de klaeuw der alderfelſte beeſten
Mijn zuſter heeft verloſt, die hy 't lieſſt, zy hem 't meeſte
Bezind had in 'er ziel. Wy hebben in gevaer,
Van veler hande noot, gezworven menig Jaer.
Maer waren juyſt, ô ramp! tot Rhodes toen de banden
Der Turcken dat beknelde. Ick raekten uyt hun handen
Met mijn beminde lief, en zuſter die ick weêr
In 't Rijk Venetien bracht; en nam toen voorts mijn keer;
Door myne zuſters liefde, en eygen aengedreven,
Om weten of dees vrunt was dood of noch in 't leven.
Ick quam tot Rhodes weêr, maer ach! ick vonde hem niet,
En zoek noch d'aerdboôm door, beneveld van verdriet,
Ick quijn in moeyte en quel, mijn zuſter baed in tranen,
Noch kan ick niet voor haer, noch my een ingang banen
Tot onzen voor'gen vreugd. Maer twijffeld ghy of 't is
Den genen die ick meen, zie daer een beeldenis
Dat ick al over lang heb van mijn vrind gekregen.
LY. Ach! wat zie ick een zwier! ick voel mijn geeſt bewegen,
Mits tuſſchen 't beeld uws vruntz, en Floriant geen ſchil
Van my kan zijn gemerkt, dus zal ick, is 't uw wil,
Zoo ghy noch naer hem zoekt, met klare reên verklaren,
Hoe dat het is met hem, en waer hy is vervaren.
Het onluck heeft hem toen tot Rhodes niet verdrukt:
Maer dacht zich weêr by u te voegen, maer miſlukt
Is al zijn moeyte en vlijt. Hy was geraekt in handen
Van eenen wreden Turk, dan quam weêr uyt diens banden
Door middel van Adraſt, die welk aen Soliman
Zijn vry-geley verzocht, en ſcheyden daer na van
Het droeve Rhodes land, om weêr zijn aêm te halen
Daer hy was opgevoed, en dacht zoo te bepalen

Zijn

Zijn lang-geduerde Reys: maer eer hy daer toe quam
Geraekte hy in Loreyn, waer hem een minne-vlam
Geslopen is in 't hert uyt d' oogen van Celinde,
Die oock, door liefde ontvonkt, zich toen aen hem deê binden,
Door een vereende trouw.

FI. Hoe! is hy dan getrout
Waer op mijn Zuster heeft zoo vaste liefd geboud?
Geluckige Celind! O droeve Clarimene!
Nu is, gelijk een mist, uw zoete vreugd verdwenen;
Uw hoop is nu vernield, mijn zoeken is gedaen.

LY. Hoor naer het eynd mijns reên. Hy is met haer gegaen
Voorts uyt 't Loreynse Hof, dat hy wil duyzend malen
Noch zegende op zijn wegh, omringt van lieve stralen,
Geschoten uyt 'er Oog, zich reppende om, naer lust,
Met deze jonge Zon te leven inde rust
Op zijn geboorte plaetz. Hy quam tot op den drempel,
Waer hy Celinde liet, van dees gewyde Tempel,
Op dat hy hunnen komst zijn Moeder deê verstaen;
Hy quam dus onverwacht, en sprak 'er blylijk aen.
Ach! Moeder, toef hier wat, zo breng ick u den zegen
Die ick, door 's Hemels gunst, heb op mijn Reys verkregen.
't Is 't alderschoonste beeld daer ick of ghy van weet:
De zuyv're liefde en trouw heeft ons aen een gesmeet:
't Is zulk een als ick zelf, ghy moetze als my beminnen,
Of anders moetge my ook stellen uyt uw zinnen.
Zy zeyd' haer gunst hem toe, hy gaet toen daetlijk heen,
En haeld zijn schone, die van haer, met zoete reên,
Verwelkomt wierd, doch was beroerd toen zy liet weyden
Haer oog op deese tweede hem zelfs, maer wou niet scheyden
Het geen den Hemel had bestrikt door d' echts verbond,
Hoewel zy 't tegen reên, en gantz onrechtigh vond.

FI. Zo ick my niet bedrieg, hebb' ick terstond u, boven
Al die 'er levend' zijn, wel hooglijk hooren loven
De waerde van Celind, en nu zo zegtge weêr
Te zijn gantz buyten reên dat zy verkreeg de eer
Een vrouw van hem te zijn.

LY. Ick speur wel dat mijn reden
Voor u zeer duyster zijn, maer zal u daer van heden

't Licht klaerelijk doen zien. De Moeder haer gezicht
Zo haest niet had gevest, op dit zijn zielens licht,
Of wierd het wijs te zyn het kind dat zy voor henen
Had by hem zelfs gehad, dit deê op nieuw haer weenen,
Om dees onnoosle zond, dies Periandre van
Zyn overschoon Celind, de Vader, Broeder, Man
Bevonden wierd.

FI. Wat kan 'er niet al vreemts gebeuren
In 't geen men niet bedenckt.

LY. Men kan hier klaer uyt speuren,
Dat al des menschen doen is ydel, ja gants blind,
Indien zich God de zaek met hen niet onderwind.

FI. Hoe is 't met hen vergaen? LY. Celind dien ghy benyden
Rust in dit doncker graf, en neffens haere zyde
Den gene dien ghy zoekt; mits God, wen zy onsliep,
En loosde haer zuyv're ziel, toen meê behagen schiep
Dat hy 'er volgen zouw, en laten ongescheyden
Dien zuyverlijken band, om datze alle beyde
Uytbraekten hunnen ziel, juyst op dien zelven dagh
Dat hy, van moeyt verlost, zich weêr in ruste zagh,
Zoo dat door 't geen ghy ziet, en 't geen dat ick u zegge
Uw zoeken enden moet: mits 't graf u uyt kan leggen
Waer hy gebleven is, daer by d' History van
Zijn leven u verklaerd, het Graf-schrift, dat dus kan
Aen u zijn afgedrukt. Dies mogen uw elenden
Met uw nieusgierigheên, van deze tijd af enden.

FI. Wat voor een wreede druk koomt scheuren door 't gehoor,
Tot in mijn droeve ziel? ach! Hemel, is dit voor
Mijn zoeken en verdriet? O! droeve Clarimene,
Hoe zultge toch met my, naer vol vereysch, bewene
Uw wel beminde lief, en mijn getrouwe vrund?
Waerom heb ghy, O God! ons zulcken ramp vergund?
Barst tranen uyt mijn hert, en wild dit Graf begieten
Tot rouws-bewijs van hem die heerlijk magh genieten
Een heylge steê by God, twent ick mijn dagen slijt
In druk, en grote Rouw. Neen zuchten, zuchten rijd
Dat ghy uyt mijn gemoed den Hemel mooght beraeken,
En laet de zwarte aerd, mijn bracke tranen smaken.

Ick'zou myn leven hier doen enden door dit ſtael,
Zo my geen hoop beving, dat ick in weelde en prael
Van allerhande vreugd, noch blylijck zouw genieten
Mijn lieve Florinis, en jagen de verdrieten
Uyt haer benaeude borſt, die niet als klachten uyt,
En dat met een magh zijn in Clarimeen geſtuyt
Het droeffelijck gekarm dat haer in't graf zal trekken,
Dies laet u, Lyliaen, mijn dank tot loon verſtrekken,
Mitz ick nu klaerlijk zie dat door dees zware dut
Mijn zoeking is geheel, ja tegen wil geſtut
Ly. Vaer wel ick ga, en laet met leet mijn Periandre.
Vaer wel, mijn droefheyd kan verkeren noch verandre',
Voor dat gebluſt zy 't geen waerom ick alle daeg
Mijn droeve onnozelheyd, en zyne dood beklaeg,

Verwind u ſelven.

t'AMSTERDAM,
Gedruckt, by *Paulus Matthijſz.* woonende inde Stooſ-ſteegh, in de Boeck-Druckerye, ANNO 1640.